

שנה אחת

קאקא

הושלם גיוס מלואים חלקי^{21.5}
צה"ד: נקדם פני כד מרו
שכול: כל הפרעה^{24.5}
זפרץ אילת - מעשו

Friday 2 June

2 ביוני 1967

גור הודיע על חסימת ים
לית בפני השייט

עלה המשמר

תשכ"ז

1966-1967

נזטורסים

הורחבה הממשלה:
יצורפו גם בגין ושר נוסף מאג
אלו הסיר מועמדותו לשר הבטח.

צה"ל כבש את חאן יונס, רפיח, אל-עריש,
מוצבי עוגיה וכונתילה; בידון - אח הדי

Wednesday 7 June 1967

שריוני צה"ל דוהרים בסיו

מהטנקים הסוריים
צה"ל:

150 טנקים מצריים
הוצאו מכלל פטור
עזה נכבד
הדרד ל/הושמד שלי
15.6
חצי הארטי
חטיבות

679 נפלו במערכה

צה"ל עומד דום לזכר חלקיו גיבוריו שנכחו
במלחמה שתמה ואשר בזכותם הושג הנצחון.
אבידותינו במלחמה זו עד 11 ביוני 1967 הן:
679 הרוגים ו-2563 פצועים.

Tuesday 13 June 1967

אשכול: פני ישראל - שלום

הכנסת מכבדת זכר הנופלים

זונה למעצמות שיסייעו

א. אבך: הגיעה השעה להדיבר
קבץ חצור. חוף תשפ"ז

שנה אחת (בלבד)

אבל איזו שנה¹ שנה גדושת אירועים :

מסיבות יובל : 20 שנה לעלייתנו על הקרקע בחצור
 ו-20 שנה לעלייתם של חברינו האמריקאים;
 חנוכת מבני צבור חדשים :

קומונה,

מכבסה

ומקלחת.

היו גם וכוחים פוליטיים סוערים,

וקבלה לחברות בקבוץ של

גדוד "דביר" ("שבולים" ו"ארז")

אך עיקר החוכרת עוסק במלחמת 6 הימים :

השתקפותה בחיי היום-יום של הקבוץ ובחיי חברינו ובנינו החיילים.

ובסיום -

נפילתו של יזהר ז"ל

המקורות :-

- (1) כרגיל - "על התל"
- (2) "מה נשמע בבית" - עלון שנשלח לחיילים
- (3) "במפעל" - העלון של "אמן"
- (4) הפרוטוקולים של שיחות הקבוץ

קריאה מהנה !!

27.9.66

*** מרכז המשק מוסר : שנת תשכ"ו היתה שנה קשה

לחקלאי ישראל, שנת בצורת כמוה לא ידענו שנים; שנה, בה מחירי התשומה (דשן, דלק, חמרי הדברה וחלקי חילוף) עלו אך היתה ירידה ברוב מחירי התוצרת החקלאית.

בשנה זו, למרות הקשיים האוביקטיביים - הראו חברינו, כל אחד בענפו ובמקום עבודתו - תושיה; ועל ידי עשיה משותפת כמעט והגענו לסה"כ ההכנסות המקווה.

במרכז העשיה השנה היה פיתוח רשת ומקורות מים. דבר זה אפשר לנו להגדיל שטח הכותנה בהשקיה מלאה ב-600 ד', לספק מים לבית ולמוסד החינוכי בכל שעות היום ולהבטיח עוד מקור של מים בעת צרה.

גדלנו במספר החברים. ראשוני בני "דביר" באים הביתה ו"נבלעים" ועוד בטרם הספיקו להציג רגליהם בפתח כבר נדרשים במקומות העבודה הרבים הזקוקים לתוספת עובדים. הצעירים של אתמול נכנסים לרכוז ענפים באחריות, רצינות ויכולת.

*** ביום ששי היתה מסיבת 20 שנה לעלייתנו על הקרקע בחצור. הצלחה נאה של ו. התרבות ושל מרכזה. הכל היה יפה ונחמד : בית האריזה המשוחזר, התערוכה שבעזרה, הבמה שבפרדס על נואמיה ומספריה, הצלומים שהוקרנו כרקע, הסטייקיה והצ'יזבטים, הרקודים... בסיכום - נוכחנו לראות, שאנו מסוגלים לקיים מסיבות "יובל" פנימיות ראויות לשמן. וטוב הוא, שתאריך חגיגי זה לא נשכח מלבנו (כשם ששכחנו את הקודמים). (גושו)

7.10

*** בפרדס :... מרכז ו. ההשקיה המשותפת, עם צוות מסריטים, בא להנציח את "שיטת חצור" בגרירת קווים בפרדס "אלה". לדעתו ההישגים הם ארציים...

21.10

*** ראויה מסיבת היובל של האמריקאים (קבוץ עליה ג') לציון מיוחד... מספר האורחים היה רב. הם באו בהמוניהם מקבוצים קרובים ורחוקים. היה זה מפגש של 3 דורות : מחנכי חברינו, המארחים עצמם, ודור החניכים. רבה היתה השמחה והספוק במפגש ריעים זה.

תערוכת הצלומים, פרי עבודתם של חברינו יהודה ס., ויוסף א., על שני אגפיה (בחדר האוכל ובמקומונה החדשה) משכה אליה קהל מבקרים רב...

... החוברת המודפסת, עם 16 עמודים של חומר ארכיוני (עבודתו של שמואל ב.) חולקה לחברים ולאורחים כאחד, והוסיפה ליצירת האוירה המיוחדת שאפפה את המסיבה...

... ההצגה הרשימה לא רק בתכנה המתאים והמעניין, אלא גם
בבימויו של לזר... קטעי ההוי מלאי המשובה הוו משקל כנגד לרצינות
ההצגה. השחקנים הותיקים ה"ידועים בצבור", הפתיעו אותנו כתמיד...
ראוי לציון, יותר מכל ההצלחות וההפתעות, העובדה כי היתה זאת
עבודת צוות גדול ורחב של חברים, אשר עשו את כל ההכנות ובצעו
את המסיבה, ללא כל צו מגבה, ללא תביעת מוסדות והחלטות
רשמיות... (ל.נ.)

*** בכותנה תודות לגיוסים חוזרים של ילדים וחברים הצלחנו
השבוע לסיים את קטיף (בידים) שולי השדות וע"י כך הצלנו יבול
שהיה נדרס ע"י הקטפות...

*** תאורת החצר לאחר בדיקת מצב התאורה בשבילים והדרכים הגישו
סשה ודוד הצעה להגדלת התאורה בחצר...

*** הקומונה החדשה "נמסרה" לנו. זהו מבצע יפה שבוצע תוך
שנתיים... השבוע הגיעו הרהיטים האחרונים והעגלות הראשונות...
(צבי ב., מרכז המשק)

*** לקראת עונת הלמודים: כל חבר-לומד מקבל שעתיים
ללמודים כל שבוע על חשבון סדור העבודה - ושעתיים נוספות לומדים
בערב. מסגרת הלמודים מחייבת ומתנהלת בהתאם לתכנית מוכנה...
(רחל סלע)

28.10

*** כותנה ... כל האוכלוסיה שותפה בחויית היום
האחרון של הקטיף, כאשר הגשם עמד מעל לראשנו. רוח ההתגייסות היתה
למופת: חברים הפסיקו את החופש השנתי והשבת שלהם בכדי לתת
יד למבצע...

במאת! פניה

... דברים אלה נכתבו אחרי שיחות רבות עם בניס שחזרו מהצבא.

בכל השיחות האלה בלט קו משותף אחד: השקפה בטחוניסטית מובהקת, גאווה
לאומית בלי שום התמצאות בערכים לאומיים, ותלישות מכל ערך אינטרנאציונליסטי.
כל אלה מתבטאים בדיקלום סיסמאות פועליות, מחד גיסא - ולאומניות, מאידך
גיסא...

... הרבה מדברים עכשו בתנועה על הקפאה הרעיונית - שמול מציאות
מתפתחת הרי זה למעשה התדרדרות רעיונית. מצב זה מתבטא בחוסר מחשבה
אצל הותיקים ובחשיבה לא אכפתית אצל הצעירים. אחד הגלויים החמורים ביותר
הוא התנהגותו של בן הקבוץ בצבא. דומה, שהוא משיל את עור התמימות,
עיניו נפקחות והוא למד להביץ את החשיבות העליונה של "מבצע סיני"
(שמפ"ם משתלבת יפה, בשתיקתה, בחגיגות העשור לכשלונו המזהיר הזה),
של הממשל הצבאי, של פעולות תגמול... הותיקים החסרים את הדו-שיח הישיר
עם הצעירים אינם יודעים עד מה ביש הוא המצב, כמה רב הוא חוסר האיכפתיות.
מי שטורח לתת את דעתו על "הענינים" הרי היא רחוקה מאד מהדעה הקולקטיבית
של הקבוץ.

לא רק, שבנים רבים הופכים לשונאי ערבים: "כיצד יכול אני שלא לשנוא, אם עלי כל הזמן לפעול נגדם?" אומר אחד מהם, יליד חצור, שאינו חושש לומר זאת. מה שמראה, שבעקרו של דבר אין הם מרגישים סתירה חמורה בין מחשבות אלה ובין אורח החיים הקבוצי. ואמנם, סתירה כזאת אינה קיימת.

אם תלחץ את הבנים לקיר בענין העוול שנעשה לערבים, תושבי הארץ הותיקים, שישבו כאן מאות שנים, ושאת אדמתם "גאלנו" ואת עבודתם "כבשנו", ואת פרדסיהם בזזנו, ואת כפריהם הרסנו וממשיכים להרוס... יענו תשובה, שהיא מעידה על חוסר שלמות עצמית בערכי יסוד... סתירה זו בערכים נעוצה כבר באקורד המשולש התנועתי: "לציונות, לסוציאליזם, לאחות עמים", כי הציונות, כפי שהיא מתגלית ומתגשמת כיום רחוקה מאד-מאד מאחות עמים וסוציאליזם, ואף לא עושה גינוני חן לעברם. לא רק שבן המוסד אינו יודע מה זו ציונות, אלא - זה מתנגש התנגשות חריפה עם סוף הסיסמא. הדוגמאות לסתירה הן רבות. נקח למשל את "יהוד" הגליל... ברור, שהגליל זקוק לפיתוח, אך האם נעשה משהו ממשי בכוון פיתוחו לטובת תושביו הערבים?... מה על היהודי החרוץ לעשות? רק לבוא לשם, ובלי השקעה, כמעט, הוא מקבל הכל. לערבי תושב המקום - הכניסה אסורה, שהרי ידוע, שבכרמיאל אסור לערבים להתישב, למרות שהם ראשוני בניה ועל אדמתם וזיעתם הוקמה. הנה כיצד מתגשמת הציונות בימינו ליד אחות עמים. הגיע הזמן לשנות את סדר העדיפויות ב"אקורד המשולש", אם לא לעבור לאקורד יותר מודרני... (עמנואל פרג'ון)

*** בערב התקימו הפגישות הראשונות של חוגי הבית לקראת המועצה על בעית החבירה... ה"כשלו"ן" העיקרי היה העדרה של השכבה הצעירה...

4.11

*** 1. בטחון מוסרת השמירה במשק מתחילה בשעה 2000 ומסתיימת בשעה 0200. על השומרים להקדיש את השעות הנ"ל רק לשמירה איזור השמירה כולל את בית החשמל, המוסך, סככת המכוונות, "אמן", הרפתות, הנגריה, הלולים, ההודיים והדיר (ואם אפשר - גם האולפן).

*** על הח"ץ... התהוות חטיבה צעירה בעלת תודעה היא המטרה העומדת בפנינו. לכן - לאי אלה טענות הנשמעות מדי פעם על "קבוץ בתוך קבוץ" - תשובתי היא ברורה: כולם חייבים לעזור בכל האמצעים להקמת מסגרת שתקדם את הענין - כי מה שטוב לח"ץ - טוב לקבוץ!

18.11 *** בפשיטת צה"ל בהרי חברון השבוע השתתפו אחדים מבני קבוצנו. כולנו נשמנו לרווחה, יחד עם ההורים, בקבלנו את ההודעה: "לחילי חצור - שלום!"

*** בזיתים השבוע הופיעו שני מנערים עם צוות של משרד החקלאות ומתענינים. ההספקים היו יפים: צוות של 2 מפעילים ו-4 אוספים מסוגלים להוריד 1 וחצי-2 וחצי טון ליום עבודה. לא הורגשה עדיפות של רסוס חמרים לפני הניעור. הבעיה המרכזית היא מיון הפרי לפי צבעיו, מאחר ויש הפרש גדול בין מחירי הצבעים השונים. למרות שנשאר אחוז של זיתים על העצים למסיק יד - החסכון בימי עבודה הנו רב ואנו מזמינים את המנער לגמור את המסיק.

25.11

*** בענין כחינות בגרות (לחוזרי צבא) סוכם
 במזכירות להמליץ לשיחה כי יאופשר הדבר לרוצים ללמוד לתעודת
 בגרות - כמובן במסגרת תקציב ההשתלמות ותוך הקפדה נאותה
 על בצוע יעיל ולא בזבזני.

2.12

*** בכותנה ... קטפנו 431 ק"ג/ד כותנה גולמית...
 אנו יכולים לסכם את העונה בחיוב. לשנה הבאה אנו מתכוונים
 לזרוע 1800 ד'. מזה 1500 ד' בהשקיה מלאה והיתר -
 בהשקיה חלקית ... (אריה ר.)

(ה ע ר ה : למאמרו של עמנואל פ. "במת וכו"ח" ב"על התל", היו תגובות
 רבות שהופיעו באותו מדור במשך מספר שבועות. העדפתי לנסות "לצלם" את
 הוכוח הצבורי, שהתעורר בעקבות המאמר, על ידי הבאת קטעים מתוך 3 שיחות
 הקבוץ שהוקדשו לענין. החומר, כמובן, היה רב.
 אני מקוה, שבמסגרת הצרה שהקצבתי לזה הצלחתי לשקף נאמנה את רוח הדיונים.
 (ב נ י)

בשיחה :

3.12.66

מתוך ספר הפרוטוקולים של שיחת הקבוץ

על מאמרו של עמנואל פ.

הוא מתנגד ואומר, שאלה דעות
 שלו ויש לו מקום בקרבנו. הוא
 חושב שאנו חושבים לא נכון. לא
 נותרת ברירה אלא להביא את הענין
 לשיחת הקבוץ - אולי היא
 תשפיע.

איך אנו רואים אפשרות להתעלם
 מזה שדעותיו של עמנואל הן אנטי-
 ציוניות ... איננו יכולים
 להפוך את הקבוץ לזירת קרבות...
 יתכן שעמנואל נקלע לסתירות
 ויתכן, שאנו לא מתאימים
 להשקפותיו...

אדי כהן ... אצלי הדבר לא
 התחיל עם המאמר. אני
 תבעתי לפני חצי שנה את הוצאתו
 של עמנואל מהקבוץ ... כל אדם,
 שיש לו בסיס (משותף) אתנו -
 מוכנים לדבר אתו ולהתוכח אתו.

מורצ'ו (המזכיר) לפני מספר
 שבועות התפרסם ב"על התל"
 מאמר של עמנואל. וכותרתו :
 "האקורד המשולש". לאחר פרסומה
 של הרשימה פנו אלי חברים רבים
 ותבעו בירור ... המאמר הזה הינו,
 לדעת המזכירות, מאמר אנטי-ציוני
 מובהק ... כמו בכל קבוץ של
 השוה"צ יש קשת רחבה של דעות
 רעיוניות-פוליטיות. גם בקבוצנו.
 מבחינה זו אנך טולרנטיים.
 אבל יש גבול, שמעבר לו איך
 אפשרות של חיים בכפיפה אחת ...

במקרה ואין התאמה בין דעות בתחום
 האידיאולוגיה ותפיסתנו הדרך
 הפוליטית והחברתית - הרי איך
 אפשרות לחיות יחד בהרמוניה
 מתקבלת על הדעת. ... הצענו לו
 לבדוק את השקפותיו בתחום הציונות...

עמנואל פ. לדעתי - מורצ'ו סכס נכון את הצעת

המזכירות : או שאני עוזב את הקבוץ - או שאני עושה רביזיה (של דעותי). אני כל הזמן עושה רביזיה. אני כל הזמן משנה דעותי... אני מצהיר, שיש זכות קיום למדינת ישראל. איפה צריך לבנות סוציאליזם ואחות עמים, אם לא בישראל? ... מצטטים אותי לא נכון. אני רוצה לחשוף את הסתירות שלכם. פרדס ג' ניטע ועובד ע"י ערבים. אם נעשו פשעים היסטוריים - יש לתקן אותם... אל תחשבו שרק אני קיצוני. בדעות כמוני נמצאים רוב החיפאים (מגרעין "אלה"). ... צריך משטר של ויכוח. לדעתי אין פה הרבה חברים שיש להם קרבה רעיונית. אי אפשר לחנך בנים במעמד הזה... גם ב"אל מול התל" (עלוך המוסד) לא נותנים להביע דעה חפשית...

לובקה ... "לא מקיימים בירורים", זאת הנימה המושמעת. לאחר שעמנואל התקבל לחברות סוכס כי יקום חוג רעיוני לליבוץ בעיות היסוד. השתתפו בו חברי הח"ץ ומביין הוטיקים : שרה א., נני ואני. נני הרצה על הבעיה הלאומית בכלל ושרה - על בורוכוביזם. בשתי הפגישות שקיים החוג המטיר עמנואל קריאות בינים. בלי סוף ערער על עצם הכרת הבעיה הלאומית כאקטואלית בתקופתנו. ושאל האם, אמנס, אפשר להכיר בקיומו של עם יהודי אחד. בכלל, לפי דבריו - הִזָּה דִּקְתָּ היא (רק) דת.

אז אמרנו : עמנואל, מספיק לנו קריאות הבינים, שאינן מבהירות כלום. בפגישה השלישית תבוא ותרצה את עמדותיך בהרחבה - בבקשה. "מה? אני?" כעת יש לי עמדה כזאת וכעבור חצי שעה - אחרת. ובכלל, למי יש פנאי להכין הרצאות?"

אבל מי ששולל זכות קיומנו בארץ הזאת - אין מה לדבר אתו ...

... יש לי יסוד סביר לחשוב, שהוא פועל פעולה חתרנית... סבלנות - זו לא טפשות... עמנואל חושב, שיש לעורר את החברים הצעירים. רעיון טוב, אך בסיס מינימלי חייב להיות ואני לא רואה בסיס כזה.

בבי ... הבעיה איננה מי זה ציוני, אלא מה זה ציונות. זהו הבסיס. מי שאומר שהוא שולל את הגדרתו העצמית של העם היהודי בא"י - אין לו מקום אצלנו... אשר לאחות עמים : הרי זהו המצב הטרגי ביותר - שעלינו לשלוח חברים שיעמדו נגד האויב ויחד עם זאת ישאו בעול אחות העמים. עלינו לעשות חריש עמוק.

... הדבר הגרוע ביותר בהעמדת הדבר על ידי עמנואל : כאילו יש כאן ניגוד בין הצעירים והוטיקים. זהו הדבר הדמגוגי ביותר. זהו נסיון להסיט את הדיון מתחום האידיאולוגיה לתחום הביולוגיה... הלואי וכל הלהט המהפכני הזה ישאר (אצלו) ולו גם יתבטא בדברים בוטים... יחד עם זה צריך להגיד כי העובדה שלא קיימנו בירורים פוליטיים - זה לא בסדר...

דב פ. ... אי אפשר לקיים בירור ענייני בשאלות פוליטיות אם בהמשכה יש כל פעם ערעור על היסודות הרעיוניים. אז זה לא ענייני... יש כמה חברים, שחושבים כי עמנואל הינו המצפון הפוליטי של הקבוץ. חברים! עמנואל איננו המצפון הפוליטי שלנו. אנחנו עושים פעולה פוליטית... התסיסה הפוליטית-רעיונית לא יכולה לבוא על ידי זריקת סיסמאות או ערעור יסודות. אידיאולוגיה - יש ללמוד... הוא צריך להביץ, שאדם התובע שיתחשבו בדעות שלו צריך לעשות מאמץ ללמוד את השקפת העולם שלנו. אילו למד היה מגיע בעצמו למסקנה כי מקומו לא כאן...

מידת חביבותו נמצאת בקשר ישיר
למידת בלבולו ... אינני יכול להצטרף
לנוסחה זו. הנני סובר כי
הוא בחור מפוכח, פקוח עינים
וצלול מחשבה. דרכיו עקלקלות לא
משום אופיו, אלא משום אפינו המוזר:
גדרנו עצמנו בדברים ושם: "ציונות",
"קולקטיביות רעיונית", וכיוצא בזה...

יעקב נ. (מדריך הח"ץ) ... מה
שמפריע לי הוא דקדנותו
של עמנואל במלים ... כשאומרים "להגן
על הציונות" - הוא אומר "אגן
על גבולות הארץ" - ובמאמרו
אוסף דברי בלע. באספת הח"ץ
הוא מסביר: לא התכוונתי לכך -
רציתי לעורר את בני הקבוץ ... או -
שאנו לא מבינים אותו (א"ת)
שנמחוק מה שהיה ונתחיל מחדש. או
שיש לעמנואל דעות אחרות. איך
מקום פה לאדם שאינו עומד על
בסיס ציוני ...

כך פוצץ החוג - זכעת הוא טוען,
שאיך מקיימים בירורים ...

שאלתי את נ. : "האם על סמך דבריך
אפשר להעביר קו מקביל ביך עמדות
"מצפן" לביך עמדות עמנואל?"
"כמובן", הוא אמר ... יתכן ואינני
יודע בדיוק מי זה עמנואל ומה
דעותיו ... אבל קראו בעתון של "מצפן"
ותראו את העמדות שלו : זהו כתב
העת האנטי-ציוני הקיצוני ביותר.
העמדות שלו הן העתק מדוייק של
עמדות פ.ק.פ. (המפלגה הקומוניסטית
של א"י) של שנת 1929 ...

אם תשאל את עמנואל ברורות : "אתה
בעד עליה, או נגדה?" הוא בודאי
יענה בחיוב ... "אבל לא כמו
שעלו יהודי עיראק, כיון, שהם לא
נרדפו על ידי הערבים ..."
וכיצד הם עלו? "אנשי הסוכנות פוצצו
בתי כנסת כפרובוקציה כדי להעמיד
יהודים על חומרת המצב והם נפחדו
ועלו". זוהי גידסתו של עמנואל.

"אלה סתם דברים מבלבלים של בחור
חביב". כמעט שאפשר לנסח נוסחה מתמטית:

10.12

*** במכבסה : השבוע תעבור המכבסה למבנה החדש.
בעיות לא תחסרנה עד אשר נתרגל למערך החדש על כל תאיו. נברך
את רחל מ. והעובדות, שהגיעו למבנה נוח ומותאם לצרכינו.

*** קרקעות : שוב הופיעו השבוע נציגי שכנינו עם תכניות
של הפקעות נוספות. אנו נאלץ להתמודד אתם ועם מנהל מקרקעי
ישראל על השלמת משבצת הקרקעות שלנו.

בשיחה

10.12

וגם שכלי, ואיך הדברים האלה
אצל הדור הצעיר. לכן, אני מוכן
לסלוח לכל בחור צעיר האומר
שאינו ציוני ...

... אני מבין, שפה מדובר על
שכנוע של עמנואל ולא זריקתו. יש
לתת לו להכריע, שיצא מסבך הסתירות...

המשך הדיון עם עמנואל פ.

דונתן זרח ... הבעיה היא :
לפי אילו קרים
לפתח את הקולקטיביות הרעיונית?
כל צבר היום לא יודע מה זאת
ציונות. לציונות יש גם צד רגשי

יש מקום להחלטה כי אין מקום לאדם שהינו אנטי-ציוני, אבל כיום עמנואל אינו כזה ...

גוש ... לי לא חשוב מה נחליט בקשר לעמנואל - הבה נתחיל בבירורים רעיוניים... אני חושב שיש כאן חבר צעיר שלא גבש דעתו וקלט מכל הפלגים והוא סותר את עצמו. הוא מתלבט, וטוב, שגם בנינו יתלבטו קצת ולא יהיו אדישים. נתן לו להתלבט בתוך אוריה של בירורים ...

חיים מאיר ... הערה לחברים התמימים החושבים כי רק הודות לעמנואל אנו מקיימים בירורים. מה שעכשו בשיחת הקבוץ זהו בירור רעיוני? זהו בירור חברתי! על עצם הציונות יכול להיות אצלנו בירור? יכול להיות בירור על הגשמת הציונות ... התוכחתי אתו על פעולה פוליטית פרטיזנית בקבוץ. והוא אמר: "מה יש?" זה כמו בתל אביב: כל אחד יכול לומר מה שהוא רוצה!"

הוא הסביר במשך עשרות שעות שאין עם יהודי, ופתאום בשיחה אתי בא ואומר שהוא חושב שיש, (חליבת בקר זו לא שיחת קבוץ - עמנואל!) ... כיצד אפשר שתופיע על הקיר של דיר הצאן (הערה: עמנואל עבד בצאן) בו עבדתי 10 שנים הסיסמה: "הלאה הציונות!"?

אורי ... אם לא מאמינים לעמנואל - אין מה להתוכח אתו. קודם כל זה ענין של אמונה. אישית, אני מאמין לו ... אני מאמין שהוא נותן דעתו כיום יותר לעניני הציונות ... הסיסמה: "הלאה הציונות" כאבה לא רק לחיים. אבל ישנה התפתחות ... יש לו בסיס משותף לחיות אתנו פה ולהתוכח ...

רציתי להביך איך הוא יכול להיות בקבוץ כזה, שהינו ציוני וחי על אדמות ערביות, וכו' וכו'. לא שמעתי ממנו תשובה. אי אפשר על סמך דעה להוציא חבר - רק על סמך הוכחה בחתרנות ארגונית.

נורית שומרון לובקה הדגיש, ששופטים מישוהן ולא דנים על משהן. כאן מתוכחים על ה. כרזות של עמנואל; כולם מזדעזעים מהן אבל כל פעם נוכחים שמאחוריהן לא עומד ולא כלום. וזו טענתי לעמנואל: איך פה הגשמה. זה לא נכון שאיך עירנות רעיונית בקבוץ. כל החלטה שאנו מקבלים בקבוץ נקבעת על ידי סדר עדיפויות רעיוני ... מעולם לא שמעתי מעמנואל מה מציע לעשות - תמיד שמעתי רק נגד מה הוא ...

גבי סטרנין יש משהו מרגיז, בוטה ומחוצף בהופעתו של עמנואל, אך בל נגרר למסקנות קלות ארגוניות ... כיום אדם בגיל 20 איננו אדם מבוגר, וזה קובע מאד ... לדעתי, עמנואל ממשיך בהחלט להתפתח ... לפני שנתים הוא דבר, בשטח הקולקטיביות הרעיונית, דברים לגמרי אחרים ...

... האוריה היום-יומית קובעת מאד. עמנואל קצת מרגיש, שהוא לא רצוי פה. לפעמים דוחפים אדם לעמדות קיצוניות ... קולקטיביות רעיונית זוהי חויה רעיונית משותפת והיתה קימת פעם; כיום אינני מרגיש אותה ... לדעתי - עמנואל חושש מהסקת מסקנות ארגוניות מוטעות (כתוצאה) מהקולקטיביות הרעיונית ... יש לו זכות הספק, הזכות לשאול ולא לענות. לא חיבים בכל מקרה להציב לאדם אולטימטום.

יש לדרוש ממנו התעמקות אישית בשאלה הלאומית ובשאלה היהודית ...

23.12 המקלחת החדשה גמורה וביום ראשון יבואו מהמחלקה לבניה למסור לנו רשמית את המבנה, שימש כמקלחת, כ"טבריה בבית" כהיכל התספורת והקוסמטיקה. נוסף נכס במסכת השירותים המשותפים שלנו.

*** קצת גוון חברים אחדים הקדישו למיון הכביסה שלהם (בתאים החדשים) למעלה מרבע שעה, והגיעו למסנקה, שכדאי להם לצבוע את כל בגדיהם העליונים והתחתונים בצבע אחיד ועל ידי כך לחסוך לעצמם זמן ועצבים. הם פנו לקומונה והיא נאותה ברצון. מעתה יתהלכו בחצרנו חברים לבושי כחול, לבושי ירוק, וכו'.

30.12

עקב המיתון במסגרת צעדים שמזכירות ו. משק מציעה - יאושרו ההזמנות למרכז הקניות (קודם) על ידי מרכז המשק מתוך מאמץ משותף לקנות רק את ההכרחי. המיתון פגע ופוגע גם בנו ונאלץ להתארגן למצב החדש.

ב ש י ח ה

17.12

(המשך הדיון עם עמנואל פ.)

אלה ... באשר לבני הקבוץ המסכנים שאינם יודעים מהי ציונות וכופים עליהם דעת ... לא הסברים חסרים להם אלא אתגרים וכווח עם דעות אחרות. זה יעשה רק על ידי הזמן והנסיון האישי ... כל חינוך - יש בו מן הכפיה. כל שיטה חינוכית מצביעה על דרך מסוימת ... אם רוצים להקנות מושגים רעיוניים לבני 15 - 17 - יש להביך שאצלם הכל שחור או לבן ... רק בני 22 מתחילים להעלות בעיות. נכוך טענו חברים צעירים: "תנו לנו להתבגר ולהתלבט", ויש גם לתת זאת לעמנואל ...

ג'ורא ב.י. ... הקבוץ די חזק לאמר לעמנואל, שהוא לא צודק ושאלו צודקים. אם חיים ולובקה אומרים שלעמנואל איך מקום בקבוץ - מה יאמרו כל יתר הצעירים, שישאלו את עצמם: "מה - לקבוץ איך מספיק כח?" לכל בן מוסד וחבר צעיר איך מספיק כח להתמודד לבד עם עמנואל. כל אלה מחפשים להם מדריכים בקבוץ שיעזרו להם.

ז'קו ירון ... עמנואל חבר קבוץ ונאבק על העמדות שלו ... אם חבר קבוץ משמיע דעות - איך מיד להדביק לו תווית ... עמנואל אומר, שהוא בעד עליה. אז אני אומר לו: חדל להסתבך! מי שבעד עליה והתישבות - הוא ציוני! ... הוא צדק בענין בנינו: אי אפשר להשפיע עליהם בכוון שמאלה - ביתר קלות יגיעו לשוביניזם ...

יורם מיתקי ... איך לזרוק חבר סתם. עלינו לנסות ולשכנע ... עם כל הכבוד למחקרי עמנואל - ההכללה על כל בוגרי המוסד הנה פזיזה מאד. הם למדו ויודעים - ואיך להסיק מסקנות משיחות חטופות ...

גליה (אילה) ... שיחות אלה מזכירות כדור שלג. עמנואל אוהב לשחק משחק "אנטי" - וזה הוביל אותו רחוק. אנחנו מעוניינים בבירור פוליטי ולא באישיותו של עמנואל. אם נקיים משטר של בירורים - נוכל אנחנו להתמודד אתו.

אורה ג. ... אני בדיוק חשבתי כמו גליה, שהוא סתם "אנטי". אבל, רבותי, אדם שממשיך במשך שנתיים-שלוש בדעות מסויימות-הוא עקבי מאד; ודעות אלה הן נגד הדעות שלנו ... עמנואל רוצה לפעול בקרב המיעוט הערבי, בשם מי ? (עמנואל : בשם הקבוץ). בשם הקבוץ אי אפשר לפעול עם דעות כאלה...

עמנואל פ. ... אם אנו מפקיעים אדמות - אנו מעדיפים את הגורם הציוני על הגורם של אחות-עמים ... איך פה ענין מטפיזי. נוצר "גרעון" לטובת אחות עמים וסוציאליזם. כיום זהו הפתרון הקונקרטי לבעיות : סוציאליזם ואחות העמים נותנים את הפתרונות האקטואליים ואת זה, יש להדגיש כל הזמן ...

... אני חושב, שאני נמצא בבסיס מינימלי כפי שדורשים ממני ... אין אותה החשיבות ל-3 היסודות ... אילו רציתי לשכנע, שאין צורך בציונות - היו נותנים לי ?

האם הסוציאליזם המהפכני איננו אחד היסודות ? ומה היה אילו התקפתי אותו ? לא כלום ...

... נכון - הלכתי לפגישות "מצפן" כמה פעמים, אבל הלכתי גם לפגישות של חוג מפ"ם ... אני לא חותר אבל אני מתוכח עם חברים. מפיצים עלי סתם שמועות. מקטרגים עלי בנוסח של קטרוג נגד סיניאבסקי ודניאל ודוקא אלה שכל כך התרגשו ממשפטי מוסקבה.

המזכיר (מורצ'ו) ודעה על זכותו של חבר צעיר להתלבט - והדגשת היתר - זהו פינוק מיותר שאינו בונה את האדם.

... זה לא מקרה שנאמר "ציונות-סוציאליזם ואחות עמים" ... בסדר הזה יש ביטוי לסדר של התפתחות העם ... יש ליצור בארץ את הבסיס לסוציאליזם, ולכן יש לרכז את רוב רובו של העם היהודי בארץ. בשלב הראשון נלחם על הגשמת הציונות ו**אפילו** אם זאת ציונות בורגנית ...

... נהיה כנים עם עצמנו : בענין אחות-עמים. לא נוכל להתעלם מכך, שבזמן שאנו נאבקים על קיומנו הוא נדחק למקום משני ... עושים אי-צדק לערבים הנפגעים על ידי כך, אבל הדבר הינו יחסי : נעשה אי-צדק הרבה יותר חמור לעם היהודי. לכן אין אפשרות לאמר כיום, שאין חשיבות איזה אלמנט (מה-3) יעמוד במקום הראשון. כיום זהו הסדר ולא הגיע הזמן לשנות ...

... המזכירות אינני מציעה להוציא את עמנואל. אנו חושבים, שאם חבר הוא רציני (ואני מתיחס אליו ברצינות, מאמין לו, אינני חושב שהוא חתרני) ואם הדברים חשובים לו, והוא חי אותם - עליו להבין שבקבוץ יש אחדות חברתית ואידיאית ומי שחורג ממנה איננו יכול לחיות אתנו - כי כל הזמן יהיו התנגשויות בצביון מלחמה פוליטית ...

אם כל כך חשוב לו לחיות בינינו - שיעשה מאמץ ; בעצמו מודה שאין בעיות העם היהודי נהירות לו - אז שילמד אותן. אם הוא גמר אוניברסיטה בשנתיים - בודאי בתוך 4 - 3 חדשים יוכל להיות בר סמכא בעניינים אלה ...

המזכירות מציעה להצבעה הצעה זו :

"חבר שאיננו מקבל את יסודות הרעיוניים כפי שנקבעו ו**בסדר** כפי שנקבעו - חורג ממסגרת חברתנו".

עמנואל יצטרך לבחון את הדברים : או שיתקרב אלינו, או שימצא לו מקום אחר ...

(הערה : היה דין ודברים בנושא : על מה להצביע ולבסוף הוחלט להצביע על הצעת המזכירות. ההצבעה התקימה והתקבלה הצעת המזכירות (כפי שנוסחה לעיל)

והיה לשך : 17.7.67

הודעה בשיחת הקבוץ : עמנואל ועליזה הגיעו לידי מסקנה שהם לא יכולים להמשיך לחיות בקבוץ. אין גשר בין ההשקפות הפוליטיות של עמנואל לבין ההשקפות של הקבוץ ...

6.1.67

(מתוך ראיון עם גיורא הגזבר) :

ש. כיצד אתה מסביר את הרגישות השונה כלפי המיתון בין המשק הקבוצי והמשפחתי ?

ת. בכל משפחה מתבטא המיתון באופן חד וברור על ידי צמצום בהכנסות ובהתיקרות מצרכי יסוד, ז.א., ירידה בהכנסה הריאלית, בכח הקניה.

במשק הקבוצי קיים שוני ברגישות לענין המיתון. חבר הקבוץ לא מרגיש בו בכלל. הוא אינו מקיים תקציב משפחתי, אישי. מבחינה זו שחררנו לא רק את האשה מתלות כלכלית בבעלה, אלא גם את הבעל.

במבנה הכלכלי הקבוצי, על כל יתרונותיו הגדולים, לא מצאנו דרך נאותה להחדיר את הרגשת הקשר בין ההכנסה וההוצאה אצל כל פרט ופרט ...

(מתוך משאל "על התל" על שיחת הקבוץ)

*** הדמוקרטיה בשיחה לשאלה "האם הדמוקרטיה מספקת בשיחה? השיבו 51 חברים בחיוב; 4 חברים היו קיצוניים : הם הצביעו בעד הסעיף האומר : "לא". הדברים מוכרעים מחוץ לשיחה". רוב החברים שהשתתפו במשאל (70) הצטרפו לדעה הממוצעת "לא תמיד; בשיחה מורגש לפעמים לחץ" ...

13.1.67

*** המתיחות בגבול הצפוני ... שוב מתגברת. בימים אלה ליווינו את בנינו בצבא, השומרים על כוונות ... אמנם נכון, המצב הוא מסובך מכדי לבוא בהצעות פשוטות וקלות לשלום מידי.

אך הדברים הנשמעים ברמה בימים אלה על "אזלת יד של שר הבטחון", על "הגנה יזומה", "אגרוף מחץ" ו"מדיניות של כח" מסוכנים עתה שבעתים, ואם ימצאו אוזן קשבת ויביאו לאיזה שהם מעשים - יגרמו לאסון (גוש)

*** בח"ץ ... "מועדון חצות ורבע" היא המסגרת הבידורית שלנו. החיילים מהווים חלק פעיל של המשתתפים. באותם ערבי ששי מארגנת מזכירות הח"ץ תזמורת, רקודים, שמיעת תקליטים, פצוח המוני של גרעינים ובוטנים. כשארורים מאוסטרליה מצטרפים - האוירה מתחממת, הח"ץ יוצא מגדרו הקבוצי ומשתולל בלווי צלילים לא מקובלים בין כותלי האקוסטיקה של חדר האוכל שלנו - צלילים הבאים, כמו שהוכיחו לנו הסטודנטים מאוסטרליה - ישר מהמערות ...

*** סגנון חיים ותרבות החיקוי

... האוסטרלים הגיעו. אכן מאורע משמח וחיובי מכל הבחינות. נוכל להכיר אנשים חדשים, לצאת מעט משגרת היום-יום, לקלוט מעט רשמים מהחופ וכוונתן - נוכל ללמד אנשים זרים מהו קבוץ ומהי תרבותו.

מקיימים לכבודם ערב רקודים : בהתחלה מלמדים כמה רקודים שנרקדים אצלנו ומשתפים אותם בהווי שלנו. אחר כך מתחיל החלק המעניין ! עוברים לרקודים סלוניים. יש רקודים סלוניים ויש סלוניים. אני בעצמי ראיתי הרבה צורות וגוונים, אבל דבר כזה - טרם ראיתי.

אפשר היה לחשוב, שבאה להקת פולקלור מאפריקה. אותן תנועות, עויתות, קפיצות ופיתולים עוררו כל מיני אסוציאציות ולא תמיד נעימות ביותר. אין אני יכול לבוא בטענות אל האוסטרלים - זו תרבותם ואין אנו מתלמדים לחנכם. מה שאותי זעזע היה אותו בולמוס חיקוי שאחז בצעדינו (לא בכלום - כמובן). אפשר היה לראות מחזות מבודחים, ועם זאת, מעוררי מחשבות נוגות, של חברי ח"ץ טריים ביותר המנסים לעמוד באתגר שניצב לפניהם בדמות אוסטרלית מתפתלת ומתעוררת.

האם זה החינוך שקבלנו ? או יתכן שאותם בני נער פוחדים שמא יצא להם שם של פרובינציאליים אשר אינם חיים במאה ה-20. האם עלינו להתביש להראות לאורחינו שלא זאת תרבותנו ? ... יתכן שכדאי להביא את חניכי המוסד כולו למען יראו מהי התרבות הזו ולאן מובילים הריקודים הסלוניים. אני בטוח שהדוגמה לא היתה נשכחת במהרה. (אסא קצירי)

*** על מיספור הבגדים: ... על מנת שנוכל לשים לב למצב הבגד ולא לעסוק בפענוח שמות - הוצעה לנו שיטת המספור, המתבצעת על ידי מכוונה הלוחצת ומחברת את המספר ע"י חום אל הבגד. השיטה בה בחרנו מחלקת את המספרים לפי "רחובות" בקומונה. לכל "רחוב" של תאים ישנו הצבע המהווה רקע למספר ... אנו מבקשים מהחברים להתחסס בהבנה ולאפשר לנצל את השכלול הזה לטובת הכלל ... (עושה אטקין)

20.1

*** הוחלט שהקטיף בפרדס יבוצע בנוזות עצמנו בלבד.

*** ברוב של 52 : 49 הוחלט לקיים את למודי קב' "שחף" בגן יבנה (למודים מקצועיים), על אף הדרישה, שיחבשו כובעים ושלא יפתחו בשיחות בנושאים "עדינים"

לאחר שיחת הקבוץ אשר דנה בנ"ל - סכמה הקבוצה לא ללמוד במסגרת המוסד המקצועי בגן יבנה. פתרון חלקי בלבד נמצא בצורת מדריך (מקצועי) מהחוף - ולמודים בבית ...

30.1

על ורדים וחממות :

... עם החלטת שיחת הקבוץ על הקמת חממות הורדים אנו עולים יחד עם מספר גדול של משקים ומושבים על גל חדש של גידול אשר מיועד ברובו הגדול ליצוא למערב אירופה ...

... הבעיות העומדות לפנינו עתה : בחירת שטח מתאים, קביעת עובדים, בחירת מבנה (יש מספר דוגמאות), הזמנת שתילים, הכנת שטח - וכל זאת בכדי להיות מוכנים עד סוף השנה לשתילה. אני מקווה שנצליח לבצע את הכל לפי תכנית. (שלמה ברקאי)

3.2.67 (מתוך הפרוטוקולים של ישיבת המזכירות) : על קבלת בני דביר לחברות :

יונתן ... היתה התפרצות של חברי "דביר" במזכירות הח"ץ : הם מרגישים את עצמם מקופחים. אבל איך לראות זאת בצורה שטחית. הם אינם מוכנים לקבל את חוסר השוויון בין השכבות בקבוץ. זה בלט בכמה שיחות. הפגישה התקימה בגלל האימרה : "הותיקים גרים כנסיכים ואנו - באורוה" ... יש פה מקרה של אי-ידיעה עמוקה בתהליכי הקבוץ... הם רוצים לפנות ישר למוסדות הקבוץ - ולא דרך ר. הבנים (מכיון שהיתה זהות פרסונלית בין המדריך ר. הבנים...)

צבי ב.א. : עם "דביר" לא נהגנו כפי שנהגנו עם קבוצות אחרות - לא ניתנה מספיק טיפול אינדיבידואלי. טוב שנאמר אשר נסתר בלב... עניין מזרונני "גומאוויר" הופך לעניין של יוקרה... כל בעית השוויון מועלית מחדש והפירוש (הפשטני) של המילה : העמסת הודיים ע"י אדם בן 50 ובן 20 באותו המאמץ ; אשר לשיכון - הבעיות סבוכות ויש לתת הנחיות יותר ברורות (לו. דירות)

4.2.67

כשיחת הקבוץ סוכם : (1) מקטינים את מספר השכירים ב"אמן" (2) עבודות ההובלה והפריקה בבית יבוצעו בכחות עצמנו.

10.3

אורח שמזדמן לקבוץ לעתים קרובות הגיע הנה השבוע. כשראה את המגרש החדש שהתפנה מהקומונה, המכבסה והמקלחת ומארוך הסניטריות - נדהם וחשב שנקלע לקבוץ אחר - סובב את ההגה וחזר לכביש הראשי...

כיום חופלים!

עברי
מחלים
לפסיזט

דברת ה. יוניזי

רבי
יופרי
יודת
לפקט

מבצרים או הפטבח

"על הפער בין פאר החופה - לבין המיתון במסיבה"
 בזמן האחרון זכינו לכמה מסיבות כלולות שבתוכן (גם הגשמי) הצטיינו בצניעותן ופשטותן. בו בזמן עדים אנו לתופעה חדשה: קבלת אורחים לאחר החופה, צנועה גם היא במזונה הרוחני, אבל לגמרי לא צנועה במזונה האחר.
 כלומר, אנו ננהג בצמצום, אולם לאורחים צריכים להראות, שאנו עדיין בין הגבירים. ריח של גלותיות - לא כן?
 או שמא, במונחים מודרניים: כורח המעמד (סטאטוס).
 או אולי אנו סתם נבוכים, וכדי להמלט מעצמנו אנו מעתיקים את החטאים שלנו למקום נסתר מעיני כל: למקום הטוב והמבטיח ביותר - למועדון של המוסד החינוכי.
 (אפרים הררי)

18.3

שיחת הקבוץ אשרה את הצעת המזכירות (בעקבות מועצת החבירה):

"כל אם שיש לה 2 ילדים (לפחות) תעבוד רק 7 שעות"

הקבוץ לא קבל את המלצת המועצה שכל חבירה מגיל 35 תעבוד רק 7 שעות.

5.5

עלינו ללאומית! מאורע בלתי שגרתי ארע בשבוע שעבר בקבוצנו: קבוצת כדור העף שלנו עלתה לליגה הלאומית. יתכן שלרחוקים אין דבר זה אומר הרבה - אולם, כל אשר לבו קרוב לכדור עף (והם רבים...) יודע כל מה שמסתתר מאחורי משפט קצר זה ...

בשיחה

13.5 (מתוך פרוטוקול שיחת הקבוץ) דיון לקראת קבלת בני
"דביר" לחברות בקבוץ

יעקב נ. ... אנו דנים הערב על 34 חברי "דביר", ובתוכם 16 בני קבוץ ...
 2 מהם לא יהיו חברים בקבוץ, עם עוד 5 נמשכים הבריורים -
 מסיבות טכניות. לגבי עוד 5 - הדיון על קבלתם כחברים יידחה ל-6 - 3
 חדשים ...

ישראל א. בניס חוזרים הביתה. האם אנו יכולים לאמר למישהו מהם:
 "אמנם, אתה בן הקבוץ, הורין פה - ובכל זאת מקומך לא כאן?"
 זוהי שאלה חמורה וטוב שנברר אותה ... נראה לי, שכל אלה המתלבטים
 ואומרים שרוצים עוד לחשוב - זהו טוב מאד - יש לתת להם שהות ...

שושנה בחלל מנסרת בזמן האחרון מחשבה, שאיך להתיחס לבנים (בוגרי צבא) במסגרת קבוצתם החינוכית ... (אלא) לאחר חצי שנה בבית יציעו אותם כל אחד לחוד לחברות בקבוץ...

ז'קו ... שלא יקרה, שחברים צעירים יקבעו את העיתוי מתי הקבוץ ימצא חן בעיניהם. בל ניתן לחברים הצעירים יותר מדי להתלבט. גם לאחר שאדם מתקבל לקבוץ - הרי אין הדבר אומר שמפסיקים להתלבט ... יש לקצר את תקופת הלבטים ככל האפשר ...

דוד ש. ... שני דברים (א) אין לכפות ואין ללחוץ ... (ב) אין לתת אפשרות של התלבטות בלתי פוסקת ...

יונתן חברות בקבוץ בשביל בן-קבוץ אף פעם לא תהיה כמו חברות בשביל דור המיסדים - או המצטרפים לקבוץ מבחוץ ... האחרונים עשו מהפכה בחייהם... בן הקבוץ - חוזר הביתה ... יש להפסיק קבלה לחברות בקבוצה. הבן צריך להרגיש את זאת אישית ... שידברו אתו ... שידונו אתו ... הוא צריך לעשות זאת מיוזמתו הוא; הוא צריך לבוא ולאמר: "אני רוצה להיות חבר קבוץ" ולו גם יקח כמה שנים ... אשר לקולקטיביות הרעיונית : ... הראו חוסר ידיעה מוחלטת. אני מביין למה הם אומרים : אני רוצה להיות חבר קבוץ אך לא חבר מפ"ס ...

19.5

(רמז ראשון ב"על התל" שמשוה עומד להתרחש):

... דאגה מסוימת קוננה בלבנו כאשר נוכחנו לדעת שכמה מ"ותיקי" צה"ל נלקחו מביתם ומחיק משפחתם, עם שחר, דוקא...

20.5.67

לידיעת החברים !

- הערב בשיחת הקבוץ ימסרו פרטים על הסדורים לשעת חירום. בינתיים ברצוננו למסור כמה דברים :
- (א) נקבעו מקומות הילדים במקלטים
- (ב) נקבעו ממפר חברים לעזרת המטפלות בהבאת הילדים למקלטים
- (ג) נערוך תרגיל עם הילדים בהקדם את כניסתם למקלטים
- (ד) נעשו סידורים לפיזור בני המוסד תוך שמירה על הקשר אתם
- (ה) מרפאת החירום - במקלט בית התינוקות
- (ו) יוקם צוות כבוי שרפות
- (ז) יוקם צוות אלונקאים
- (ח) פועלת מפקדה לשעת חירום

המא"ז

במשך הימים שלאחר מכן יצאו הוראות מפורטות :

- ** איפה מקומו של כל חבר ותושב בזמן אזעקה
- ** הוראות לחיי יום ביום בזמן חירום
- ** הוראות שמירות ותורנויות
- ** שיבוץ ילדים למקלטים + המבוגרים האחראיים
- ** כיבוי שריפות, עזרה ראשונה
- ** האפלה, אספקה, תחבורה, פיזור כלי הרכב

הכל בורר ותוכנן ע"י מטה החירום בצורה מפורטת כדי לקדם פני האפשרויות החמורות ביותר)

26.5

*** מה אנו עושים בימים אלה ? 25 בנות ובנים התקבלו לחברות בשיחת הקבוץ האחרונה ... אין הזמן כשר למסיבה (פשוט אינם בבית, ואתם רבים אחרים), אך נביע כאן תחושת שמחה בהצטרף שכבת נעורים זו לחברות, לדרך, לחיים.

רבים החברים אשר נקראו לתפקיד ומפוזרים אי-שם לחטיבותיהם וגדודיהם - נכונים לאשר ידרש בהגנה על שלמות המדינה וריבונותה ...

כאן בבית עלינו להיכון לבאות, לקיים את היש, להתאים את עצמנו לימי מצור ולהמשיך ככל האפשר במהלך חיים סדיר. נחפרות שוחות; נקבעים סדרי אזעקה והתגוננות; מגוייסות לעבודה הכתות הגבהות של המוסד. אחת מנקודות המוקד; עשוב הכותנה. דומה כי נעשה מאמץ מכסימלי ורבה כוננות כלל החברים ... ירינו חץ לחיק העתיד - במורדות הגבעה, צפונה מהמוסד נטענו פרדס חדש ...

*** לידיעת החברים ! ! עם החרפת המצב הבטחוני נעשו סידורים ראשוניים להבטחת אוכלוסית הקבוץ ולארגון החיים בזמן חירום.

ראשית, הורכבה מזכירות לשעת חירום: אברהם קרני, ישראל אטקין, דוד בסן, מולי ורדי, אורה גולדברג, וצבי בר אמוץ.

הילדים חולקו בין שלשת המקלטים הקיימים עם עובדיהם והורי התינוקות. המקלטים נוקו והוכנו עם מלאי קטן של מים, ציוד לעזרה ראשונה וציוד ראשוני אחר הדרוש לשהיה במקלט בזמן קצר.

במוסד הוכנו שוחות לבני המוסד, למורים ולמטפלות. גם בשטח הקבוץ נחפרו שוחות (על ידי טרקטור) לחברים ע"י המוסדות הצבוריים ובשולי הקבוץ - כדי לא להפריע בחיים היום-יומיים... ארגננו קבוצות של עזרה ראשונה בכל האזורים לשעות היום וגם לשעות הלילה - עם ציוד מינימלי הדרוש. כמו כן דאגנו לסידורי כיבוי אש.

... לאור המצב אנו פונים לחברים להמנע מנסיעות ובמקרים הכרחיים לפנות למזכיר לקבלת אישור נסיעה. (אברהם קרני)

(מתוך "מה נשמע בבית") :

לכל חיילינו באשר הם שם, רב שלום !

היום (1.6) חלף שבוע מאז נערכנו כאן בבית במערך חירום. כל יום נושא אתו הרבה חדשות, מתח וצילפיות ...

הנה ביום ג' לפני שבוע חזינו בסרט "בריוזקה" ובאותו הערב הגיעו צווי הגיוס והתברר שכל שכבת הצעירים שלנו כבר אי-שם. מכאן המסקנה שעלינו לבצע את כל הדרוש בכחות עצמנו פחות אלה הניצבים על משמרתם.

ואז התברר כי הותיקים חזרו ועלו על הקומביין, על ג'יפ המשקים ומכונת תפ"א, בני "סלע" משקים בפרדס, "שחף" מגוייסים לפרדס ... ובכל המקומות הוקמה ברית של בני התשחורת ושערות השיבה ורוח של התגייסות וכוננות ... נשקה בכל קצווי הקבוץ ...

(לובקה)

(מתוך "במפעל") 1.6

"בדמיך חינ" לא קל בימים אלה לעסוק בעריכת עתון פנימי. אבל חברים שכנעו אותי שעלי להוציא את "במפעל" כאות ועדות לערך המוחלט שאנו מיחסים ליצירתנו ... במלחמת השחרור הייתי רץ מספר פעמים בשבוע בהפסקות בין הפגזה להפגזה - לצריפון שלי ושופך כמה דליי מים על ערוגת הצפרנים שגדלתי : האמונה בהמשך הקיום היתה זקוקה לביטוי מוחשי. הרגשה דומה יש לי כעת ...

יש מספר חברים צעירים, שמסיבות שונות לא גוייסו עדיין, והרגשתם איננה כל כך טובה. אין כל סיבה למצב רוח זה, כשיידרשו - ייקראו. בינתיים צריכה להיות מלוא ההכרה, שמערכת הייצור והמשך הייצוא חשובים למדינה. (חיים מ.)

בצוע הזמנות בעתות גיוס: רוב היוצקים (חברים ושכירים) גוייסו. עובדות 3 מכונות, ורק שתיים מופעלות בשתי משמרות. אבל, קבלנו הזמנות שעלינו לבצע בקרוב ! ישנה חשיבות רבה, שדוקא בימי מבחן אלה תגיע הסחורה מישראל ללקוחות בחו"ל במועד הקצוב ... (אריה)

במחלקת הכלים: מי עובד ? ... 3 חברים גוייסו ויעקב א., שעד עתה עבד באופן חלקי במחלקה, נעמד על יד מכונה ויוצק. מכיון שרוב היוצקים גוייסו - הוא איננו יכול אף רגע לעזוב את בית היציקה ... (אליהו)

במחלקת הייצור: ... רוב החברים עובדים במפעל רק 6 - 5 שעות ביום עקב הגיוסים בכותנה ובתפ"א, וכמובן שזה משפיע על המהלך התקין של הייצור ... (אדי)

2.6

במוסד החינוכי: שעת החירום מצאה את חניכי המוסד בעיצומו של השליש האחרון של הלמודים. בלי אומר ודברים אורגן מערך מתאים לצרכי שעה : החניכים הבוגרים, "סלע" ו"שחף", מתגייסים לעבודה מלאה במשק, ואילו הכיתות הצעירות, "מעייין" ו"אייל", ממשיכות ללמוד ונותנות את חלקן בעבודות העונה הבוערת, נוסף לעבודות הרגילות ... מנסים להתרכז בלמודים ואין זה מן הדברים הקלים להטות אוזן למורה, בשעה שהולך ונחפר מקלט מאחורי הכיתה, אוירינים מזמזמים מעל לראש, והאוזן קשובה לשידור החדשות שאך זה היה ועוד מעט יחזור.

שפר גורלם של הבוגרים, אשר מרגישים את עצמם שותפים במלוא מובן המילה למאמץ הכללי ... לא מעטים המקרים שנער או נערה יוצאים לעבוד בשעה 5.30 בבקר וחוזרים רק עם ערב ...

גם עבודת המורים אורגנה לפי צרכי השעה : דוד לבני עובד עם המשקים בשלחין ובני ק. על מושב הקומביין ו... שאר המורים מחלקים את זמנם בין המוסד וסדור העבודה.

החניכים הביעו רצון להמשיך בפעולות הערב ולמרות העייפות אפילו הוציאו עתון ... (רוחמה)

(מתוך "מה נשמע בבית" 7.6

ו ב כ ן - מ ל ח מ ה. ערפל אי-הידיעה של היום הראשון של הקרב התפזר ועכשו אנו יודעים - והידיעות טובות. ובשעה זו, כשהנך נצמד לכל שעת שידור החדשות, כאשר החושים מחודדים וישנה הרגשה של כיבושים ופלאים; כאשר המטוסים לא פוסקים מלעבור מעלינו, ודומה - אין מוזיקה ערבה יותר מזו של המיראז'ים והסופרמיסטרים, ו א ז - פורצים ועולים אותם הגיגי מחשבה : חרדה ודאגה לכל אחד מחברי ובני הקבוץ הנמצאים בקו האש.

ומה בבית? חופרים בונקרים בכל איזורי המגורים - חפרו כל הלילה. הכונה למחפורות מכוסות ומבוצרות, כדי שהילדים יוכלו בזמן הבילוי להכנס מיד עם האזעקה ...

צרו ידיעות מהמזכיר:

6.6.67

*** עד הערב אנו מקוים, שהבונקרים יהיו מוכנים
 *** תוגברה השמירה - שינה מרוכזת של חוליה -
 פטרולים של חוליה נוספת
 *** הושלמו סידורי ההאפלה
 *** התחלנו באימונים של הגורדיה הותיקה : היכרות חדשה
 (וגם חוזרת) עם כל סוגי הנשק המצויים בבית
 *** החידוש : בין צוות המדריכים/ ות : שתי בנות צעירות,
 דינה ס., רינה מ.
 *** ברגע האחרון הגיע המחפר ומקל לא מעט על המזיעים ...
 *** השגנו גנרעור לשעת חירום המסוגל לספק צרכים מינימליים,
 כגון, מטבח, קשר, וכו'.
 *** נודע לנו כי בנדה נפצע קל ברגלו ונמצא בבית החולים.

9.6

*** ימים גדולים ! מלא הלב על גדותיו ... ואם ישאלו אותנו ... מתי היה הרגע המרטיט ביותר ... נאמר : 7 ביוני בשעה 7 בערב, אז שמענו שדודי חי מהכותל המערבי ומשארם-א-שייך. ירושלים השלמה. המיצרים הפתוחים ...

... לכל חברינו בכל החזיתות - חזקו ואמצו .
 ... לבנדה, עמרי, אלון ויוסי ב. (הפצועים) ברכת החלמה מהירה !

יח"ט 2424

מס' דואר צבאי

אי-שם בעזה
לקבוץ חצור, הרבה שלומות -
... אני כבר פגשתי כמעט
את כל החיילים מחצור ושלומות
טוב. האמת היא, שאנו
מודאגים מהמצב בבית:
גם כן גדולה ומשפחה
כל רגע לידיעה ומחכים
אפילו מלה במצב כזה מספיקה.
לחיות "הכל בסדר".

שלום, אסתר,
שלומי מצויין, הכל עבר בסדר,
אני מקוה שיש לך כל
הפרטים דרך הרדיו, את
זוכרת מה שאמרתי לך -
הכל יתרחש אצלם.
היו בריאים ולהתראות בקרוב

יח"ט 2424
מס' דואר צבאי

לי אישית, קצת מוזר להפגש
שוב עם דברים שמוכרים
מילדות, אם זה במזון, או
מבנהגים. מאד מוזר אפילו סוכריה ועל הנייר מודפס שם -
שם מוכר לך (שיכול להחזיר אותך 15 שנה לאחור) כאן יש נוף
יפה וזה הים, הים שאומר הרבה ליוצאי מצרים.
אני קצת עובד וקצת נח. אחר כך - קצת נח וקצת עובד.
אינני יודע איזה יום אנחנו, אך יש כאלה, שיודעים בבטחון
שזה שנת 1967.
זה רק 4 ימים מאז שזה התחיל אך בשבילי זה שבוע שלישי
ותאמינו לי, שאני מאד רוצה לבוא אפילו לבקור קצר. יש
אופטימיסטים, שאומרים שבודאי נבוא עד החורף.
שלום לכולכם ולהתראות

דובקא
אוטוב

מס' דואר צבאי

7.6
זה עתה נכנסו הנציגים של
חצור לכותל המערבי ...
הרבה התרגשות ושמחה
למראה העיר היפה
והעתיקה.
דייש לכל החברים,
יפת, ציון

למשפחת ורדי, שלומות!
כרגע אני נמצא בעזה - אני
מרגיש טוב - לפי תכנית
אני ממשיך הלאה, אולי עד
שארם-אשיוך. בינתים
סה"כ נחמד - פגשתי
את דובקא, ראובן ד.פ.,
עמוס ל. ואסא ובאמת
נעים להפגש עם מכרים...
אל תדאגו, יהיה בסדר

חיים, כתוב

אורן

מס' דואר צבאי

הנהגים
מס' דואר צבאי

(מיומנה של שרה אשל) :

4.6 ... יזהר הופיע. חיוכו שלוח אלינו, וסיפורו אתו :
"טסתי מעל הקבוץ, ראיתי איך העם רכון על אדמתו..."

אבל אני באמת ראיתי את אמא שלי מעשבת שדות כותנה..."

5.6 ... בבקר - נחתכו שמי הקבוץ במעוף מטוסים כבדים,
גונחים, ואחרי זה - 6 לילות של האפלה גמורה בבית,
ומועקה כבדה בלב ...

הלילה הראשון : חופרים בונקרים. אני רכונה למקלט הרדיו.
בחדר עלטה כבדה, ולפתע יזהר על ידי... "אל תאמיני לרדיו,
אמר, הם מספרים חצי אמת. האמת חזקה יותר, מוחצת : השמדנו את
שדות התעופה של האויב..."

מאין אתה בא, שאלתי "ממצרים, מסוריה, מירדן, מעירק... אל
תספרי בקבוץ, שכבר הייתי בחו"ל - זה היה רק ביקור פתע.

קם ללכת. לאן ? שאלתי. "אלך לראות את האבא שלי חופר
בונקרים. מצדי - יכולים להפסיק בזה. אין מה שיתרומם
משדות התעופה של האויב..."

8.6 ... שמחת נצחון. צער על אבדן חיים, גם של האויב.
(מפי יזהר): "...ראיתי עם מובס... קרבנות של מלחמה
מיותרת. אתה רואה ידים מורמות. מסגירים את עצמם. נכנעים.
אתה רודף אחרי אנשים מובסים. אתה חייב לרדוף אחריהם -
לבל ישובו."

רק לאחר מותו של יזהר סופר לנו על אותו זחל"ם מלא גברים
עופים, מובסים, ויזהר, בניד עפעף שקל והכריע : עופו, טוסו
לכם הביתה, אבל אוי ואבוי לכם אם תשובו. אח"כ הצטדק ואמר :
הם היו נראים לי יותר כאבות מאשר כאויבים ...

חיילינו מספרים

(מתוך דו"חות שמסרו בעל פה לקבוץ לאחר
שובם הביתה)

איציק

... הייתי מגויס לצנחנים
ביחידה אנט-טנקית ... שכבנו במחח
כבר בנחל ערז ההכינו למלחמה.
רצינו ולא רצינו בה ... היינו
במתח כזה ש... אי מלחמה - או
לחזור הביתה... זו פעם ראשונה,
שאני במלחמה... ישבתי בג'יפ והתקדסנו
... לאחר 3 שעות מלחמה - ראיתי את
הפצוע הראשון בטנק שנסע לפיגוד.
התקדמנו ופגשנו בדרך טנקים פגועים
שלנו ושלהם. הגענו עם ערב לצומת
רפיח - זה היה לאחר קרב קשה
מאד ...

יום ג' הגענו לרפיח
וטהרנו את המקום...

יום ז' זזנו לכוון אל-עריש.
המקום היה כבר כבוש
(לדאבוננו או לשמחתנו...)

יום ה' זזנו לכוון קטנרה
והגענו עד לצומת
לכוון התעלה ...

יום ו' ... התקדמנו לעבר
התעלה - מראה נהדר...
שלל עצום... עבודת חיל אויר
נפלאה -

וכשוך הקרב קבלתי טיפול יותר יסודי... אחרי כ-4 שעות נשלחתי לבית החולים... אני מרוצה שלא הצטרכתי להשתתף בחיסול המתגוננים בתעלות ...

ראובן

... התגייסתי חודש לפני

הקרבות. עבודתי במודיעין היתה בסביבת "מבטחים" והייתי שייך לפיקוד החטיבה, שאחר כך כבשה את הרצועה. ביום שהתחילה המלחמה נכנסנו בעקבות הכחות הכובשים ואף על פי שאני עצמי לא הייתי לוחם אקטיבי, איך זה אומר, שלא היינו בסכנה.

תפקידי היה לפענח מידע, כדי לאפשר לחימה יעילה באויב... הכיבושים היו לפי לוח זמנים עד שהגענו לעזה. שם היתה התנגדות קשה מאד - בעיקר מצד הצבא הפלסטינאי.

באותו לילה עלי להביא תגבורת של טנקים דרך "ארז". יצאנו בשני ג'יפים ובדרך עלה אחד מהם על מוקש והיו פצועים והרוגים...

עזה נכבשה בקרבות מבית אל בית. אחרי שהצלחנו להתגבר עליהם - קבלנו את הכניעה של הגנרל המפקד. השתתפתי בחקירתו (ראה צילום בעתון) ... יומיים היתה העיר ללא מקורות מים ופחדנו ממרד. הוטל עלי להפעיל את הבארות. לקחתי את המפעילים המקומיים ושמרתי עליהם בזמן עבודתם, כי אסור היה לערבי להסתובב פן יהרג ע"י הכחות שלנו...

... אחרי פעולה זו, חזרתי לעבודתי והצלחתי להשיג גם מידע על רכוזי נשק. מה דעת האוכלוסייה? קשה לי להביע דעה; לא ירדתי לסוף דעתם. בשטח משתפים פעולה, אבל מרגישים, שבמשך השנים נעשתה פעולה רבה בכדי להשניא אותנו עליהם ...

... היינו על שפת התעלה. בצד השני רואים ערבים מפטרלים ושומרים... עד שבא איזה מיג 21 והתקיף אותנו חזק-חזק. היו נפגעים. ואיך פחד גדול מזה! מטוס עולה עליך, ואיך לך מה לעשות. אתה חופר שוחה באצבעות... שכבנו על הגב וירינו בעוזי, אבל מה זה עוזר? בא מיראז' והתקיף את המיג והפיל אותו - התחלנו לנשום לרוחה... התפקת המטוס הנ"ל היתה החוויה המזעזעת ביותר - פחד אימים!

... צדנו שבויים לאורך כל הדרך, צלפים וכו'. אני עם עוד שני חברה תפסנו כ-20 שבויים. ביררנו מי אזרח ומי חיל רק לפי המראה החיצוני, או לפי הנשק מתחת לבגדים. הושבנו אותם, נתנו להם מים, אוכל וסיגריות עד שבאו ואספו אותם במשאיות. לא כולם היו בעד זה - אבל אני עשיתי זאת...

עומר (אני שייך ליחידת צנחנים שבה 15 חברי חצור) ...

בפרוץ הקרבות הביאו אותנו ליד גבעת ברנר ואמרו לנו ש"נקפוץ בכדי לקחת את אל-עריש". המבצע הזה בוטל ובאותו ערב נסענו לירושלים. חכינו במרכז העיר טפלו בנו יפה: אזרחי העיר הגישו לנו כיבוד. כשהתחילה ההפגזה על העיר הוציאו אותנו לשטח הכוננות.

ב-2 בבקר קבלנו את האות להתקדם: תפקידנו, בתור חיל-רגלים-כובש, היה לקחת את בית הספר לשוטרים, ו"גבעת התחמושת", שם היה רכוז של מחסנים, תעלות הגנה ועוד. זה בצפון ירושלים, בדרך לרמאללה.

"חברה" התחילו לחתוך גדרות תיל מתחת לאש יריות והתחילו נופלים הרוגים ופצועים. התקדמנו ונכנסנו לתעלות - שם התנהלו קרבות פנים-אל-פנים. יריתי וזרקתי רימונים ואם כי לא ראיתי אנשים נופלים - ידעתי שזהו המצב. תוך הקרב קבלתי צרור כדורים ברגלים ולא יכולתי כבר ללכת... יצאתי מהתעלה בכחות עצמי והרגשתי שמסביבי מסתובבים חיילים ירדניים ויריתי ללא אבחנה לכל הכוונים - עד שהגיע מישהו בריא והמשיך בכיבוש התעלות. זה היה בסביבות 0430 והקרב נמשך עד 6 בבקר... הצלחתי לחבוש את עצמי

יזרה

... במשך כל השבוע
 טסנו לסיני לסיוע לכחות השריון,
 לירדן - לכיבוש העיר העתיקה;
 לגדה המערבית, לסוריה - קודם
 להשמדת מטוסים על הקרקע
 ואח"כ לכבוש הרמה. חגתי מעל
 לדמשק כרבע שעה. יש לעיר מראה
 יפה ומודרני ...

דובקא

... תפקידנו בצבא היה
 לפרוץ דרכים בשדות מוקשים. אני,
 בתור חובש, יצאתי עם מספר חברים
 בלילה לאסוף את הפצועים וההרוגים
 אחרי ההפגזות. פה, פתאום, הומטר
 עלינו גשם של כדורים - זו
 היתה ממש מקלחת! אנחנו התחלנו
 להתחפר עם הראש באדמה מרוב
 פחד. היריות נמשכו כ-20 דקה
 ללא כל תוצאה: הם כנראה רק
 שמעו אותנו אך לא ראו אותנו ...
 בעזה, אחרי הכיבוש, פגשתי את
 חיים ו; התרגשתי לראותו ולשמעו על
 הקרב: סיפר שראה חיילי או"ם
 (בעיקר הודים) משתפים פעולה עם הערבים.
 בעזה היו קרבות קשים מאד ועד
 היום אנו תופשים קבוצות
 גדולות של פדאיון ... בעזה התמקמו
 בעיריה, הייתי עד לתפישתו של מושל
 עזה. את ראובן, לא ראיתי באותו
 מעמד ואיני מבין אך הוא נדחק
 לצילום. גם אני נסיתי להדחק -
 אבל לא הצלחתי. זה אוכל אותי עד
 היום - במיוחד אחרי שראיתי שהצילום
 הופיע בעתון צרפתי.

בהתחלה התחילו לבזוז אבל הפסיקו
 אחרי התערבות המשטרה. אנחנו פינינו
 את הדרכים הראשיות של הרצועה ...
 מדי פעם עסקנו גם בפיצוץ בתים לפי
 פקודה ... אני אנטי-מיליטריסט בדם.
 זו הרגשה מוזרה ולא נעימה,
 שאוכלוסיה שלמה פוחדת ממך וחושדת
 פן זומם אתה משהו.

(גם כך היה בצנחנים ועלה
 לירושלים)

... חיכינו בירושלים בבית הכרם
 כעתודה. באותו הלילה היתה
 הפגזה כבדה על העיר וראינו
 שיירות של אמבולנסים חוזרים עם
 פצועים והרוגים שלנו.

למחרת הופיע רץ ומסר, שעלינו לנסוע
 למוזיאון רוקפלר אתו. נסענו ב-3
 אוטובוסים וכשהגענו לחומה של העיר
 העתיקה תעינו בדרך ונכנסנו במלכודת
 צלפים וחיילים ירדניים פתחו עלינו
 באש מתוך הסדקים שבחומה ... ולמרות
 מספרם המועט עכבו את כל היחידה שלנו.
 שנים מאנשינו נהרגו וכמה נפצעו.

תפשונו מחסה בבית מלון בסביבה, שנכבש
 קודם לכך ע"י יחידה אחרת. התפלאתי
 לראות אותם - יחידה שסבלה הרבה
 אבדות - שוכבים על המיטות, מעשנים
 ושותים ליקרים.

ליחידה שלי היתה זו טבילת אש ראשונה
 וה"חברה" הרגישו לא טוב: הקיאו,
 וכו'. לאט, לאט, התחלנו להתאושש.
 בלילה בא ג'יפ להוציא את הפצועים
 וההרוגים. הנהג שכח והדליק את
 הפנסים - ירו בו והוא נהרג במקום ...
 בלילה זה כבשה יחידה אחרת את העיר
 העתיקה ולמחרת לקחו אותנו אל הכותל
 לשמחה הגדולה. אח"כ נסענו לפרבר של
 ירושלים הערבית החדשה: שיכונים
 יפים ויולות גדולות. סרקנו את
 השטח לנשק. הגברים ברחו והשאירו
 את הנשים לשמור על הרכוש. התרשמתי
 מהיחס של חנופה. אפשר להגיד שפחדו
 אבל התאוששו עד מהרה כאשר ראו, שאנחנו
 מתיחסים אליהם בסדר.

בזה סיימנו את תפקידנו. קבלנו טיול
 של יומיים בגדה המערבית. לא יכולנו
 שלא להזדעזע מההרס: רכב שרוף,
 גוויות מפוזרות - תוצאת פעולתו של
 חיל האוויר. לא נהנינו מהטיול ...

הקשר עם הבית היה תקין - קבלנו
 כל הזמן מכתבים.

אנו שמענו הרבה סיפורי זוועה על מה שהם
עשו לחברים שלנו שנתפשו. היחס של צהל
היה לדוגמה. אני מוכרח לציין זאת עוד
פעם ועוד פעם...

... כן, המלחמה נגמרה - אבל אני פסימי
לגבי העתיד. נכון, לא היתה לנו ברירה.
אבל לא הצלחנו להעמיד את הערבים מול
הכרח לחתום על שלום. הם חושבים על
נקמה... הם לא יוותרו על מחשבות הנקמה
שלהם. אני מנבא שחורות לגבי העתיד,
ומה עוד, שחצי העולם נגדנו...

(6.67)

המלחמה האזורית באר-טוביה

לכל התושבים בישובים אורות, כפר אחים, עזריקם, תלמי יחיאל, חצור!

מבאים לידיעתכם כי יש איסור מוחלט להתקרב בלילה עד 300 מטר
מגדר שדה התעופה חצור.

כל אדם שימצא בקרבת מקום מסכן את עצמו.

בכבוד רב,
א. הלפון
ראש המועצה.

הטובה
אברהם - אהוד רונן

ובמכת לאחור

... יום שני למלחמה ... כניסה לשואפט ... חיילים ירדניים
שוכבים בצדי הדרך; מנסים להתחבא; כאבם נראה על פניהם. יש
פצועים קשה בבטן וברגלים, שנעזבו על ידי כוחותיהם ...
"כואו נחסל אותם. הם סתם ערבים." , אני שומע מכל עבר
חיילים מיחידתי. ההלטתי - לא . הוריתי לחובשים לטפל
בהם מיד ולהובילם לבית חולים "הדסה" . ראיתי על פרצופם
שהם לא מאמינים. באותו רגע חשבתי : מה היה גורלי לו
המצב היה הפוך ?

רמת הגולן - יום אחרון למלחמה ... ממשיכים בתנועה.
מאות חיילים סוריים נעים בשטח. הפעם קשה לעצור בחיילי
היחידה שלא להרוג חיילים אלה. אני מודיע, שאני אירה בחייל
שיפתח באש ללא אישור. במבטיהם אני רואה, שהם שזנאים אותי,
אך הם מבצעים את ההוראה ואני מחזיק את נשקי בצורה מופגנת -
לחזק את דברי ...

(אהוד רונן. "על התל" (26.10.1979

(על התל)

*** טרקטור של כפר מנחם כאמצעי חירום להפעלת הבאר שובץ
 טרקטור די-6 של כפר מנחם לקבוצנו. כשפנינו לקבלו
 התברר, שיש קלקול די רציני במנוע. ברם, נענינו בסבר פנים
 יפות ויחס לבבי, ואמורים הדברים לא מן השפה ולחוץ. משבא
 לזר לעזור בתיקון המנוע נעזר על ידי המכונאי, המסגר והחרט -
 כל זאת בימי חירום שפקדו גם את כפר מנחם, בהם גוייסו כל כך
 הרבה חברים... הטרקטור כבר נמצא אצלנו מוכן לפעולה.
 לא נשכח הרגשת ריעות זאת וכוננות לעזרה. (צבי ב.)

*** יום עבודה רגיל: בימים אלה : בבקר שעתים עשוב בכותנה;
 יתרת הבקר ב"אמן"; ואחה"צ בתפ"א - על חשבון עבודה;
 ב-1630 - גיוס להוצאת תפ"א; העמסת עופות, וכסיומת -
 שינה בכיתה במוסד ...

ב-11.6.11 : יצאו "הוראות לסיום תקופת הכוננות וכניסה לתקופת רגיעה"

(מתוך "מה נשמע בבית?" 13.6)

ובכן - נגמר... וכמובן - המטריד את כולנו ביותר - מה
 נשמע אצלכם החיילים... יצאה משלחת של חברים לדרום לברר
 מקומות המצאותם של חברינו. כן יצאה משלחת לצפון... על כן
 חברים -

התקשרו עם הבית בדרך כל שהיא והודיעו על קיומכם..

השינוי הגדול בבית, שבא לסמל את המעבר מאותם ימי מתיחות
 מלחמתיים לימי רגיעה היה בליל שבת : את קבלת השבת עוד שמענו
 באולם מחניק ומאופל ואילו מסיבת ליל שבת כבר נערכה באורות
 מלאים...

לרשימת הפצועים (אלון, עמרי, בנדה, ויוסי ב) נוסף משה
 ("שוקולד") מוסאי ...

"הודעה אחרונה של מזכירות החירום"

- (1) כל החברים שקבלו נשק מתבקשים מחר להחזירו למחסן הנשק.
- (2) החל ממחר סיימה מזכירות החירום את תפקידה. כל הפניות -
 כולל הבטחוניות - מופנות מעתה למזכיר.

מזכירות החירום

16.6

*** מצבם של הפצועים : אצל משה הטבה קלה; יוסי כבר קם ומתהלך; הטבה ניכרת במצבו של בנדה; עמרי בבית ונמצא כעת בבית הבראה; אלון חזר הביתה.

בטיחה:

17.6 שיחת הקבוץ הראשונה לאחר המלחמה:

אברהם בטרם נתחיל בשיחה ברצוני לברך את כולנו - חברינו ובנינו שחזרו שלמים, את הפצועים, את חברי הקבוץ שעמדו בימים אלה בלכודם, התגייסותם וכוננותם לעבודה במשק.

גיורא ברצוני להוסיף עוד משהו. אתמול בישיבת המזכירות המשכנו בסעיפים אותם הפסקנו לפני שבועים. באותם שבועים הטלנו על 3 חברים שיהוו מפקדה לשעת חירום. והננו חיבים לומר מלה טובה לאברהם, שהוא איש ים ותיק; לצבי ב., שהוא איש מודיעין ותיק; ולישראל, שהוא איש יבשה ותיק - שהצליחו לגייס את הקבוץ ולנהוג בו בימי חומרה אלה. ההיענות היתה 200% ותקותי, שבימי שלום היא תרד ל-100%.

*** טיול הקבוץ קימת הצעה על קיום טיול הקבוץ. הזמן והמקומות עדיין לא נקבעו. כאשר ניתן יהיה - נתחיל. התכנית אומרת 2 אוטובוסים כל שבת ...

23.6 *** הסתימה שנת הלימודים: כן, גם השנה. אמנם, ללא מסיבות סיום ותערוכות גמר, ללא כל אותה התכונה הקדחתנית והחגיגית. בצנעה. אך כל נשכח: בחודש האחרון למדו ילדינו נושא מיוחד במינו, נושא שרישומיו נחרתו עמוק עמוק בתודעה ומעבר לה.

על כתפים רכות הוטל עומס החרדה, הצפיה המתוחה. מאמץ פיזי של שעות עבודה ארוכות; חפירת שוחות ומאמץ רוחני של עמידה נכוחה מול ניפוצן של תקוות ואמונות ...

*** ("הקבוץ במערכה") ... בני המוסד אשר רק אתמול היו "ילדים" - אשר דאגנו שלא יתעיפו יותר מדי, לקחו את מקומם של המגוייסים. בכל הענפים ראיתי אותם, כמרכזים, כמובילים, כמפקחים וכעובדים. בכל מקום מצאתי אותם בוגרים פתאים, אחראים פתאים; הרגשה כי נושאים הם על כתפיהם את המשק כולו - ללא חשבון זמן וקושי - כאלה התגלו הם בכל הדרם.

והאולפן אשר ראיתי אותם רק אתמול שלשום בצדי הדרכים, זרים, כאילו נמצאים בעולם לא שלך: לא זנחו את חצור, אלא, מרצונם, ולפי בקשתם הצטרפו לכל מעגל העבודה ללא חשבון וסייג.

ראיתי את החברים והחברות ביוםם הארוך ... איפה הגב הכואב, האישיאס, כאבי הבטן - כל זה פג ... וכאשר נראה, שהמלחמה באופן - קבלה ההתנדבות ממד חדש - ממד בטחון. ללא ליאות החלו בהכנת מקלטים, שוחות, לימוד נשק, למוד עזרה ראשונה, למוד כיבוי אש, תמרוני אזעקה וכניסה לשוחות. וכל זה נוסף לעבודה במשק - הכל ברוח טובה.

גם כיתות היסוד והגנים עמדו בכבוד בתקופה זו : פתאום - הילדים השובבים, אשר לא תמיד היו ממושמעים - הפכו להיות ממושמעים, רציניים יותר אך עליזים, משתפי פעולה בכניסה למקלטים, בעזרה בנייהם לבין עצמם. ומי שלא ראה אותם בשעת אזעקות נכנסים בשקט ובמהירות למקלטים - ומי אשר לא שמע שיחותיהם בימי הקרבות - הפסיד חוויה נפלאה ...

אך הדאגה של כולנו היתה לבנינו-חברינו במלחמה : כל מכתב, כל פתק, כל פריסת שלום היו מחשמלים את כולנו ומרנינים לב. השאלה שנשמעת בפי כל היתה : ממי עוד לא הגיעה ידיעה ? יכולת לראות תורים על יד לוח המודעות, כי כל אחד רצה לראות במו עיניו פריסת שלום חיה מחיילינו-בנינו שנמצאים אי-שם. בשעת המלחמה, ומיד עם תום הקרבות עקבנו וחפשנו את חיילינו בבתי החולים ובמחנות הצבא. לא זנחנו אף אחד ... עד אשר ידענו על כולם ... וכעת - דאגתנו נתונה לפצועים השוכבים בבתי החולים, שיברואו במהרה וישובי הביתה שלמים.

חודש ימים - תקופה קצרה ; אך בחיינו - ארוכה ללא גבול. פתאום, ואולי לא פתאום - נתגלה בנו, בכולנו, כל הטוב והיפה, כל המלכד והמאחד ... וטוב כי כאלה אנחנו. (ישראל א.)

המטבח בתקופת החירום

... יש בידינו עתה מלאי כדלי כלכלת גדוד שלם למערכה הרבה יותר ארוכה מזאת שהיתה ... לא היו לנו הפרעות רציניות בהספקת האוכל לחברים ואנו רוצות לציין, כי הקבוץ כלו נהג בצורה מאופקת, מלאת הבנה והתחשבות.

אנו מוכרחות לציין גם את עבודת הצוות של העובדים. היתה היענות ורצון לשתף פעולה. היה משהו מרומם הרוח בימי חרדה אלה. כל אחד רצה לתרום לפי יכולתו ומעבר לה. בהרבה מקרים היינו צריכות לגשת לחברות ולאמר להן : מספיק - עליכן ללכת הביתה. והן מאנו.

נציין את צוות ההאפלה, שפעל במהירות וביעילות ועשה מלאכה יפה ... (סילביה - שרה בר)

ילדינו בימי מערכה

... ילדי הגן שאלו הרבה שאלות; שחקו הרבה במשחקים מלחמתיים. הבנים בנו מקלט ושוחה. היו גם שהקשיבו לחדשות במקלט... בלילה הראשון ירדו למקלט. נראה כי דבר זה נסך בקרבם שקט ...

בכיתות הצעירות היתה הקשבה רבה למעשי הגבורה, ליחס לשבויים ולפצועים. בהפסקות - הם לא שחקו שלשה שבועות שלמים : היו יושבים בפרגולה, מאזינים לרדיו ודנים בענייני העולם

מכתבים לעצמך העולם

הם כתבו מכתבים לגדולי העולם, בעיקר הבנים: 27

הבנות הרבה יותר מאופקות. חנה צירקין כתבה לג'ונסון:

... "אני גרה בקבוץ חצור ... אני מאד רוצה שאתה תנסה להתערב בקשר למצב הנוצר במזרח התיכון, אצלנו, כפי הידוע, יש מלחמה נגד צבאות ערב, וכפי ששמעתי בחדשות - עשינו להם שמות ... שלום, בתקווה שיסתדר
חנה

לנאצר - שתמות!
מתלכות שמועות, שאתם חכם, אבל מחשבותי אני שאתה מטומטם, אידיוט, וכו'. דבר אחד יש לי לשאול: "למה סגרת את מיצרי טיראן. זה עוזר לך במשהו? נכון שלא? ולמה פתחת במלחמה? ... רמז הלור

ואלו סמדר כותבת לדה-גול:
דה-גול - שלום רב,
אני מאד לא שמחה, שאתה לא עוזר לנו. הרי הבטחת - לא כך? אנחנו לא התחלנו ואנו נהיה שמחים לקבל את עזרתכם, שהרי הגטחה זו הבטחה, לא כך? ... אנו ילדי קבוץ חצור מודאגים מהמצב הנוכחי. בכל אזעקה אנו מאד מבוהלים, לכל החדשות מקשיבים.
אנא, למעננו - שלח כמה מתנדבים!
... שיהיה שלום!
סמדר

לקוסיגין, שלום רב!
יש אומרים שקוראים לך "קוף-סיגין", ואני מאשר את דבריהם ... יש לך איזה תרנגול בראש. תסביר לי את התנהגותך אתה, כבר...
בפרידת שנאה,
אמציה

נאצר!
אני מבקשת ממך להפסיק תכף ומיד את המלחמה הארורה הזאת, ולא - נוריד לך את הראש. מה איכפת לך לעשות שלום? ... סתם פרצת במלחמה. בכל אופן, את הארץ שלנו לא תקבלו. מספיק לך גם לנו ...
על החתום, טלה

שלום לך, דה גול, (שיש לו אף גדול). אני נער מקבוץ חצור ... אני שואל אותך: למה בגדת בנו? (מטומטם) אתה לא מביין אותך - איזה בן אדם טוב, אבל כעת אינני יודע לבטא את יחסי אליו ... נמה אתה אומר על רוסיה? נכון, שהם אידיוטים? אני מביין - המצרים ...
ניר ברקאן, דלל סוריה!!
לבנון וערב הסעודית, דמח שמע!!

אחד הפגועים מספר...

אודפון ידיות

קב. שקמה' במקלט

ויזנות האפלה

פיסוי של מקלטי

מכס פלפדייה

22.6 ("במפעל") "מבחנו של קבוץ" ... אפשר לומר, שבשבועות אלה חי הקבוץ על שלב יותר גבה והתקרב למשטר חיים אנארכיסטי: כל חבר היה בעצמו שוקל ומכריע כמה הוא יכול לעשות, ובאיזו עבודה הוא נחוץ ביותר (חלים מ.).

25.6 (מתוך "מה נשמע בבית") ... שבת שלום! ... למרות פצעי האכזבה, שנגרמו לנו מאלה, שהאמנו בהם... למרות שברגעים אלה מתאספים מעבר לים עם החלטה נחושה להכות ולגנות אותנו ... עוד רעם התותחים באזנינו ועתוני הערב כבר מודיעים על משלוח נשק חדש למצרים וסוריה ...

למרות כל זאת, נאמין באפשרות של שלום בינינו ובין המנוצחים. ידענו להלחם לבד. נדע גם לבד להפוך את האויב לבן ברית ... נאמין בעצמנו ונאמין בצעירינו: אלה שלא רוצים לשמוע "ציונות", אך עושים אותה לא פחות טוב מאתנו - גם בשדה הקרב וגם בשדות הכותנה ...

שבת שלום . (רעיה)

ב ש י ח ה :

24.6 שיחת הקבוץ הוקדשה כולה לבעיה: "כיצד נכסה את הוצאות המלחמה?" ...
לאחר דיון - הוחלט: -

- (1) מבטלים את הנופש של שנה זו.
- (2) מבטלים נסיעות לחו"ל " "
- (3) מקפיאים את כל ההוצאות לשבוע-שבוע וחצי בכדי לתת אפשרות להנהלת החשבונות לסכם כמה הוצא על ידי הועדות השונות ובהתאם לכך להחליט על קמוצים.
- (4) עד סוף נובמבר 67 יקבל כל חבר 6 ימים של חופש שנתי. לאחר תאריך זה יוכרע בשיחת הקבוץ גודל יתר ימי החופש המגיעים לחבר משנת תשכ"ז.

7.7

*** קרקעות הסתיימה המלחמה ומתחיל המאבק על הקרקעות. השכנים תובעים שטחים נוספים מהקרקעות שלנו. תשובתנו - אין קרקע ללא קרקע אחרת תמורתה. ממשיכים בהתדיינות.

*** (מתוך ראיון עם הגזבר - גיורא) ... התקלות העיקריות בזמן המלחמה היו בתחום התובלה. זהו הלקח העיקרי אותו לומדים המוסדות המוסמכים לכך - ומסיקים מסקנות לקראת ימים קודרים בעתיד ...

** ומה עם צרכי והוצאות המלחמה ?

לא הלינו בקו האש הראשון ובעיות האמברגו לא העסיקונו ישירות, אבל עמדה בפנינו שאלת האספקה של "חמרים אסטרטגיים" לצרכי ההגנה האזרחית. בתחום זה נעזרנו רבות על ידי פעילי המחלקה למיכון של הקבה"א, שפעלו במשך כל ימות השבוע, תוך דאגה, יזמה ומסירות בגילוי וחשיפת כל האפשרויות והמחסנים מכל הסוגים ובכל המוסדות. הם עשו גדולות - ניתן להגיד. בסיועם קבלנו את כל החמרים למקלט, פנסים, מכשירי קשר, וכו' ... נציין את הבנייה המזורזת של המקלט, שהושלם ב-6 שבועות ... הנני מוכרח לציין כי קרן השוה"צ ... היתה המוסד העיקרי שעמד לעזרתנו בימי מצוקה ...

והמצב כעת ? ... עונה זו באופן טבעי היא עונת ההכנסות במשק ...
 בכל זאת אנו סובלים מעומס התחייבויות קודמות וגם אלה שנוספו
 בעקבות המלחמה. לכן גם עכשו (ולא אגדיש את התמונה בצבעי
 שחור משחור) ... המצב די קשה. צריך לסחוב... וקצת להצטמצם ...

14.7

** מה נשמע בו. עבודה ? (מתוך ראיון עם אדי, מרכז הועדה).

לובקה: אין ראיון שיחחיל בלי השאלה המקובלת : כיצד היה במלחמה ?

אדי: בסדר. בסדר נפלא. זהו חלומי של מרכז הועדה והסדרן. הכל מתבצע בלי בעיות. רצים אחריו ושואלים : מה עוד אפשר לעשות ? במה לעזור ? היכן להתנדב, להתגייס?

ל. ועכשו ?

א. חוזרים למצב "נורמלי", אתה יודע - הצרות הרגילות. יש מי שאיננו רוצה לעבוד בערב; בעיות משמרות; יש הצגות ומוכרחים לנסוע; יש טיולים והזדמנויות. כל הפגעים והמחלות מופיעים שוב. יש קורסים, הכשרות, ימי עיון, חופשות, חתונות ... שלל הבעיות של חיי יום יום ...

ל. יש הסוברים שאנו לא סובלים היום מחוסר ידיים עובדות. מהו הנכון ?

א. הרושם מוטעה ... עשוב הכותנה טרם נגמר, הוצאת תפ"א טרם נגמרה וזה מסב לוועדה כאבי ראש לא קטנים - למרות חופשת המוסד, מחנה עבודה וכמה מתנדבים מהולנד.

ל. אז למה שלא נקח עוד מתנדבים?

א. יש שתי סיבות לכך : (א) עם גמר העישוב והתפ"א אין לנו עבודות המוניות. (2) טרם מצאנו מישהו שיטפל כראוי במתנדבים ...

*** המשלחת הצרפתית: הורכבה מנציגי הועד הצרפתי למען מו"מ לפתרון בעיות ישראל-ערב, ושהתה כ-10 ימים בארץ ... היא סירה בארץ ובשטחים הכבושים בלוי שמחה פלפן (שליח מפ"ם בפריז), כשדוד ש. ודב פ. מתחלקים במלאכת התרגום ופעולות ההסברה ...

(דב מספר) : במחנה פליטים: בקרנו ברצועת עזה. הבקור במחנה היה לדבר המרכזי באותו יום. אותה הפגישה עם המציאות האכזרית שוב החזירה אותנו לאדמה. שלום ? איזה שלום? איך שלום?

לא אתאר את המחנה. אספר רק תוכן של שיחה עם ילד בן 12 - 11, שיחה המגלמת את הטרגדיה של הפליטים וחומרת הבעיה.

*** מה אתה חושב על המלמה?

הילד : אני אוהב את המלחמה

*** למה הפסידו הערבים את המלחמה ?

הילד: לא הפסידו .

*** מה יהיה?

הילד: זה ימשך , אותו דבר. שוב תהיה מלחמה!

כל זה נאמר בשקט ובבטחון, כשילדים רבים, שהצטופפו מסביבנו מאשרים בנדנדוד ראש. אולי הילד הזה מגזים? הילד הזה אינו מגזים. בקרנו בבית הספר של מחנה הפליטים ונכנסנו למחסן הספרים : עשרות ספרי למוד בכל המקצועות מכוונים אך ורק נגד ישראל. עשרות ספרים שמטרתם החינוכית - שנאה ... השנאה זועקת מעיניהן של נשות המחנה ...

ואז נשאלת השאלה הגדולה : האם מדינת ישראל תוכל במשימה העצומה של בעית הפליטים? ...

21.7

*** שיכון: בעית השיכון לגופים זמניים, לנקלטים, לאולפן, למתנדבים, לחברים יוצאי צבא - הנה אחת הבעיות הרציניות שלנו כיום המהווה צואר בקבוק לפעילותנו בהרבה שטחים...

*** בפרדס: מסיימים עקירת פרדס ג' ...

*** בעיות עבודה: פתיחת מרחבי ישראל הגדולה העלתה בפנינו כמה בעיות עבודה. אי ודאות הרשיונות (לטיול) והתחבורה מעמידים את החבר בפני הכרח של הודעה פתאומית למוסדות העבודה והענף שלו שהטיול מסתדר. דבר זה מעמיד את סדור העבודה בפני הפתעות, שקשה להתגבר עליהן. סברנו לתומנו, שהסדר טיולים מאורגנים של כל הקבוץ בתאריכים מתוכננים מראש יוכל לספק את הרצון לראות. ולא הוא ...

*** קרקעות: בפגישה עם מנהל מקרקעי ישראל נדונה שאלת הפקעת הקרקע לצרכי בטחון. למרות הצרכים הדחופים של שכנינו אנו לא יכולים לקבל הצעת בינים שנוותר על שטח תמורת הבטחות לעתיד הקרוב ... מדובר בשטח של 700 ד'. (צבי ב.)

4.8

*** הבתים ה"היסטוריים" בפרדס ג'. שופלדוזר בצע את הריסת הבתים. כך הלך לעולמו אותו בית בן שתי קומות, שהיה מקום למשחקים צופיים לכל ילדינו, מחוז טיולי לילה, רומנטיקה, מוזיאון לציורי אמנות על הקירות.

הבאר נסתמה. לאחר סיום עקירת פרדס ג' ושריפת החומר יוכשר השטח לעיבוד ...

*** מבצע טיולי הקבוץ נסתיים עם טיול לירושלים המורחבת. השתתפו במבצע - אשר נמשך 3 וחצי שבועות - 350 חברים וילדים ...

12.8.67 (מתוך פרוטוקולים של השיחה) "על אמוץ שדה יואב".

אברהם קרני: בזמנו הועלתה ההצעה, שנאמץ את קבוץ "שדה יואב" ... הקשיים שעלולים להתעורר מבעיות האימוץ הן העברת כמה משפחות ולא דוקא צעירות, לשדה יואב. פירוש הדבר - גם העברת הילדים. שקלנו את הדברים במזכירות וראינו, כי הקשיים יהיו רבים מאד. אבל אם נראה זאת כמשימה ותפקיד שיוטל על הקבוץ - נצטרך להתמודד עם זאת. ברור כי הגילאים המתאימים ביותר, 40 - 30, הם מצומצמים מאד בקבוצנו. המזכירות, בכל זאת, ראתה אפשרות להציע לקבוץ את קבלת התפקיד ...

יעקב נ.: ... הננו עומדים על סף ה-300 חבר וואנו נמצאים היום בשכבה הנתבעת ... אנחנו נתבעים ויש לתת. אם הרגשה זו של יעוד תהה הרגשה של הח"ץ שלנו - הרי טוב. כאן הנקודה העיקרית. אינני מתעלם מזה, ששליחת חברים תהיה כרוכה בזעזועים רציניים בתחום העבודה, הענפים והחברה. לדעתי - מפעל אימוץ יכול לתת סיפוק יותר גדול מאשר סתם ש.ש.ש.

יונתן: ... הנני לאט לאט מתעייף מהתביעות המופנות לדור הצעיר. המשימה הקשה ביותר לצעיר היא לעזור לקבוצו הוא. כל תביעה אחרת תהיה בלתי צודקת. עצם בעית קליטת הדור הצעיר בקבוצו מהוה בשבילו בעיה רצינית ביותר. כאשר דובר על אימוץ שדה יואב - לא דובר על הדור הצעיר, אלא על שליחות של הקבוץ כולו ...

אורה ג. ... בהיותי בשדה יואב בתנתי את הבעיה : האם בא בחשבון מפעל האימוץ עבורנו. הגעתי למסקנה שלא. לא דרושים שם חברים לעבודה כי קיים שם חוסר עבודה ... הדבר הקל ביותר זה לבנות משק: הקשה ביותר - לבנות חברה ... מי יוכל לעזור להם לבנות חברה ? הדעה שלהם היא כי דרושים להם חברים אשר יהיו קרובים להם מבחינת הגיל, אבל כאלה שכבר עברו את המשברים. הווה אומר - החברים הצעירים שלנו בעוד 4 - 5 שנים. כיום - לא ! ... להוסיב שם מספר משפחות ותיקות - איך כל טעם...

(דברו עוד הרבה חברים וגם שני נציגי הקבה"א : חיים שור וציון נסים)

ס ו כ ס : מכריעים בשבוע הבא.

18.8 *** סיפנים סוכם על ידי עובדי ענף השלחין לנסות לגדל השנה סיפנים. אותר שטח בגודל של 6 ד', נבחרו זנים והתקשרנו עם ספק להשגת הפקות.

*** על בריה"מ ... הפגישה עם הנשק הסוציאליסטי היתה הרת אסון. חיילי ישראל עמדו פנים אל פנים עם נשק שנועד להשמדת ישראל - אותו הנשק, שפשוטי העם בעולם ראו בו נשק שלום.

עלינו להסתייג הסתייגות מוחלטת ממדיניותה של בריה"מ, שדרך אגב, אינה אופיינית רק כלפינו. בדיקה עניינית של ההיסטוריה של ה-50 שנה האחרונות מלמדת אותנו על מקרים רבים וטרגיים, בהם האינטרס הגלובלי של בריה"מ הקריב על מזבח הסוציאליזם עמים ותנועות מהפכניים ... יחד עם זה, נדמה לי, שאסור להוציא מסקנות סופיות כלפי העתיד ... עלינו לבחון באופן יסודי את מכלול היחסים האובייקטיביים והסובייקטיביים עם המחנה הסוציאליסטי ומחנה השמאל בעולם. בחינה זאת איננה יכולה להעשות בצורה פולמוסית ורק על דפי העתונות היומית ... הבירור חייב להיות יסודי, וזאת בלי לפגוע בהסתייגותינו המוחלטת הנוכחיות.

(דב פ.)

בש יחה

9.8 (המשך הדיון על שדה יואב) :

יונתן : ברצוני למסור על שיחת הח"ץ שהתקיימה בענין אימוץ שדה יואב. ההתייחסות היתה חיובית. ראו בזה עזרה רצינית לשדה יואב ואתגר ונסיון מענין לחברים צעירים הרוצים לתהות על קנקנו של קבוץ צעיר. הועלתה גם הצעה להעביר קבוצה חינוכית שלמה כפתרון חינוכי מתאים לתביעה להליכת מספר משפחות לפלוגה בשדה יואב ...

אברהם ק. : נפגשנו במזכירות עם שני חברי שדה יואב ... רצונם הוא שקבוץ חצור יאמץ אותם. התנאי העיקרי - מספר קטן של משפחות שתהיינה מוכנות לעבור אליהם ולעזור לקבוץ הצעיר בכל בעיותיו ...

שולמית מאירי : ... חשוב הוא כי הקבוץ יראה זאת כשליחות. דרוש לשדה יואב עידוד תנועתי-חברתי ... וטובה פגישה זו, בין קבוץ ותיק וצעיר, לשניהם כאחד. אם נלך למפעל זה ברוח נכאה לא נוכל לגלות את יכולתנו וכוחותינו ...

זרם : ... האימוץ הוא חיובי. זאת שליחות תנועתית : נבנה וניבנה. אם נעשה במלוא התנופה - נצא נשכרים. על המשלחת להיות מורכבת מותיקים וצעירים. שדה יואב - זה גוף קטן עם בעיות גדולות. בשדה החינוך, העבודה והתרבות נוכל כולנו לתרום להצלחת האימוץ.

אברהם : ... הצעת המזכירות היא לפנות לקבוצנו ולשאול האם ישנם מתנדבים המוכנים לצאת לשנה לשדה יואב; לעבור עוד פעם על הרשימה, לפנות לחברים ולהציע להם לצאת לתפקיד זה ... לאחר בירור וטיפול לתקופה של שבוע-שבועיים נביא את הסיכומים וההצעות בפני הקבוץ.

יונתן : עלינו קודם כל להחליט עקרונית בעד אימוץ. לאחר זאת ימצאו את האנשים.

רחל ק. : נצטרך לחייב אנשים לצאת עם ילדים וזו שאלה קשה מאד ... וטוב שכל אחד ישאל את עצמו האם הוא מוכן לצאת. מכאן, שהצעת המזכירות מוצדקת בהחלט.

אלי נדיב : ... אם רואים בזאת משימה - לא יכול להיות שחברים לא יהיו מוכנים לצאת. אם המזכירות רוצה עוד לבחון דברים - הרי טוב. אבל אין להתנות החלטה עקרונית בזאת.

ס ו כ ס : ממשיכים לברר ...

8.9 (המשך הדיון על שדה יואב)

אברהם: עלינו להגיע להכרעה הערב. לא היו הרבה מתנדבים. בישיבת המזכירות לפני שבוע סומנו מועמדים בלי להתחשב במקומות עבודה או תפקידים שהם ממלאים... מצד החברים האלה היתה הבנה וגם נכונות לצאת - דוקא בשכבה הצעירה. בשכבה הוותיקה הבעיה היא יותר קשה. חלק מחברים אלה נמצאים בתפקידים שמהם אי אפשר לשחררם - ולחלק - בנים שאינם כל אפשרות לסדרם (במוסד) בנגבה, וילדים שאי אפשר להעבירם - מכל מיני סיבות... חלק מחברי המזכירות אומר שאי אפשר לקבל את האימוץ; חלק שני טוען שאם הקבוץ יחליט - המזכירות תהיה חייבת למצוא מועמדים.

אלי נ.: ... מזמן כבר נגמלנו מהמצב שבו הטלנו על החברים שליחיות. אם לא נדע לצאת ממעגל זה של חוסר יכולת להכריע - יהיו לזה השלכות על חיינו פנימה... עלינו לקבל משימה זו, והיא גם תבנה אותנו...

לאה: ... הבעיות הן של המציאות, ולא של חוסר רצון... אבל איך ברירה: אם לא יכולים אז לא יכולים!

נורית מלמד: ... יש לי אכזבה מהשיחה היום. יש לנו מהרבה בחינות גישה תנועתית... ופתאום - עומדים במצב של חוסר התלהבות, חישובים קטנים ולא מוצדקים... שמעתי הרבה גישות חיוביות אצל צעירינו אבל תמיד זה מסתים בשאלה: האם הקבוץ יסכים? צריך לקבל את המשימה... ולו גם נחתוך אבר מן החי. דבר שהקבוץ חושב להכרחי - עליו לעשותו.

משה: ... הורכבה רשימה... בררנו... לא היתה התנגדות אישית, אבל מהק היו בעיות - בעיות אובייקטיביות הקשורות עם ילדים. המזכירות איננה מוכנה לקבל על עצמה לשלוח משפחות אלה עם בעיותיהם לשדה יואב...

אברהם: יש רק שתי אפשרויות: כן או לא. אי אפשר לעשות משחק...

ס ו כ ס : מאמצים את שדה יואב

25.8

*** קבלת בנים לחברות בקבוץ (החלטות השיחה):
 (א) בנים חוזרי צבא מתקבלים לחברות בתום חצי שנה לאחר שסיימו שרותם הצבאי ושהו רצוף בקבוץ. (ב) בנים היוצאים לשנת יג' - דינם כדין חוזרי צבא בתום שירותם הצבאי. (ג) בנים, אשר מסיבות שונות לא יצאו לצבא - יתקבלו לחברות בתום שהיה רצופה של חצי שנה בקבוץ, לאחר סימם את המוסד.

*** קרקעות: ... קבלנו הודעה שלא מחדשים לנו את חכירת השטח של 348 ד' בגבולות כביש בית דאראס. שטח זה נמסר לנו בשעתו כרזרבה (למרות רחוקו מהבית) מתוך ידיעת המוסדות שמיקום קבוצנו מביא עמו הפקעות לבקרים... נאמר לנו ברורות, שקיימות תכניות נוספות להפקעות מתוך אדמות הקבע שלנו...

1.9

*** קבלת בני "דביר" לחברות: רבות ציפינו לתקופה זו, בה יהיו בנינו לחברים. והנה זכינו להצטרפות מחזור חדש: קבוצות "ארז" ו"שבולס" ... אכן - קבוצה גדולה. הילינו רוצים לברך כל אחד מכם בנפרד. הרי כל אחד יתרום את חלקו המיוחד - לכל אחד מכם זוהי הכרעה אישית.

יהפך האירוע הפורמלי לחווית אמת. איך נרכשת הרגשת ההשתייכות האמיתית? דומני - עם גבור החובות והאחריות.

רגשי התלות נעלמים כאשר בידך להיות הנותן. זוהי זכותכם הגדולה.

נדע לעזור לכם ונתברך כולנו בחברות במלוא מובן המלה ...

15.9

*** ניקוז ולישור: גם השנה מבצעת רשות הניקוז שיפורים בודאיות שבאדמותינו: בואדי אלה - הרחבה של 4 מטר על חשבון שטחי השלחין הגובלים בואדי; ינקזו את הוואדי מאחורי דיר הצאן - ובזאת יחוסל הג'ונגל באזור זה ויובטח ניקוז שטח החממות ...

29.9 (על התל)

על יזהר

שנקטף בדמי עלומיו נדום עוטי יגון

נפל בעת מלוי תפקידו 20.9.67

(מתוך דברים שנאמרו ליד הקבר)

... רק אתמול, ממש אתמול, הסתובבת בתוכנו, קורן, מחייך,

מלא חדות נעורים - כל העולם עוד לפניך.

גאות כולנו היית, יזהר, הטייס שלנו.

לילדים: מן הגן, הכיתות והמוסד - היית סמל.

רק אתמול במסיבה לסיום המלחמה ספרת לנו בצורה מלבבת, מענינת -
צורה וביטוי "יזהרי" - ובקצב דיבור מסחרר... על מעללי חיל
האוויר, ועל חלקך אתה בימים אלה. גאווה בחיל, וגאווה אישית
התבלטו בדבריך... כדבריך אתה: "לא נפלנו מהורינו, אנשי ההגנה
והפלמח".

רק אתמול, ממש אתמול במסיבת קבלת "דביר" לחברות בקבוץ הופעת
בשם החברה וברכת - ברכה מלבבת, עוקצנית, צברית, מלאת הומור
וחן נעורים. אך מי אשר הסיר את הקוצים הצבריים ראה בה רצינות,
רצינות החיים, רצינות הדרך - אשר בחרתם להשתלב בה, ומטרה
נחושה להעלותה על שלב גבה יותר.

רק אתמול בשיחת הקבוץ אשרנו את בקשתך להמשיך ללמוד ולהיות טיס
מיראז'... פה אחד אושרה בקשתך אם כי ידענו שזה אומר עוד שנה וחצי
מחוץ לבית. אשרנו כי ידענו והאמננו כי תדע למזג את היותך בחיל
האוויר שנים רבות עם היותך חבר נאמן ומסור לקבוץ...

מדי יום ששי בשבועות האחרונים, עת היה עובר מעלינו מטוס קל -
שונה מרעש המיראז' - מנפנף בכנפיו מעלינו כולנו, מן הקטנים
ביותר ועד הקשישים שבנו - היינו מגלגלים עינים לשמים ומחייכים
ונהנים: "יזהר הגיע. עוד מעט נראהו בחצר כשחיוך נעורים על פניו."
בטחנו בך - חשבנוך לכן-אלמות. ופתאום - הכל נדם...

(ישראל א.)